KÜZDTÜNK HÍVEN A FORRADALOMÉRT

I.

HARC A GAZDASÁGI VÁLSÁG ÉS A STATÁRIUM ELLEN

MARX

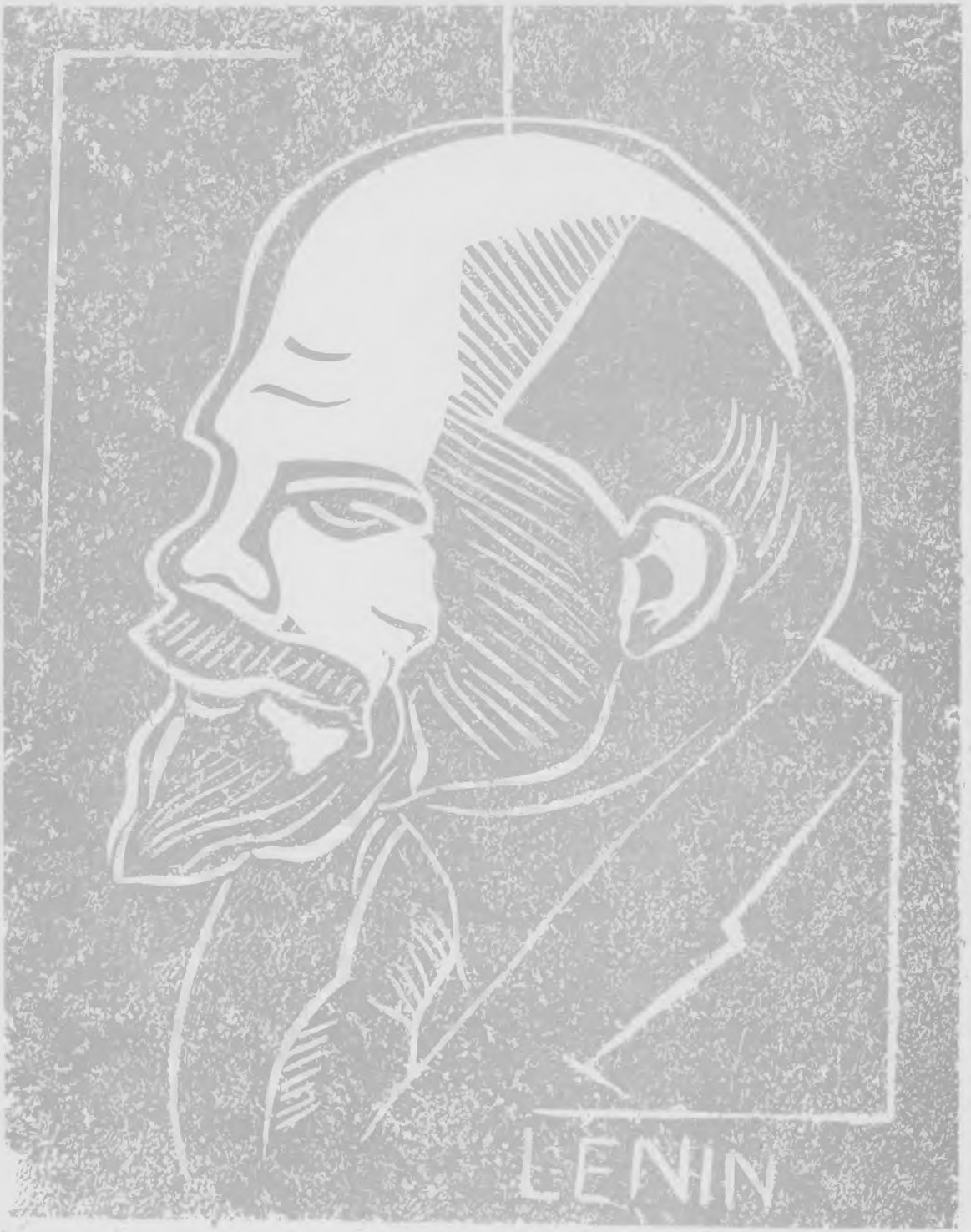
LENIN

NOVEMBER 7

MUNKÁSOK!

KI AZ UCCÁRA!

Megvédjük a 14 éves SZOVJETUNIOT!

Kommunisták Magyarországi Pártja
Kommunista Ifjúmunkások Magyarországi Szövetsége

MÁJUS 1
NEM ÜNNEP: HARCINAP
HARC AZ ÚJ VÖRÖS MÁJUSÉRT
HARC AZ ÚJ MAGYAR TANÁCS
KÖZTÁRSASÁGÉRT

ÁLTALÁNOS SZTRAJKOT
MÁJUS ELSEJÉN!
A VILÁGPROLETÁRIÁTUS
HARCI ÜNNEPÉN

ELVTÁRSAK!
DOLGOZÓK!
SZOCIÁLDEMOKRATA és
PÁRTONKIVÜLI MUNKÁSOK!
MÁJUS 1.-én a proletár szolidaritás
napján általános sztrájkkal tüntessé-
tek a burzsoázia nemzetközi terrorja
ellen a VÖRÖS SEGÉLLYEL!
AMNESZTIA

MUNKA
NÉLKÜLI
SEGÉLYT!

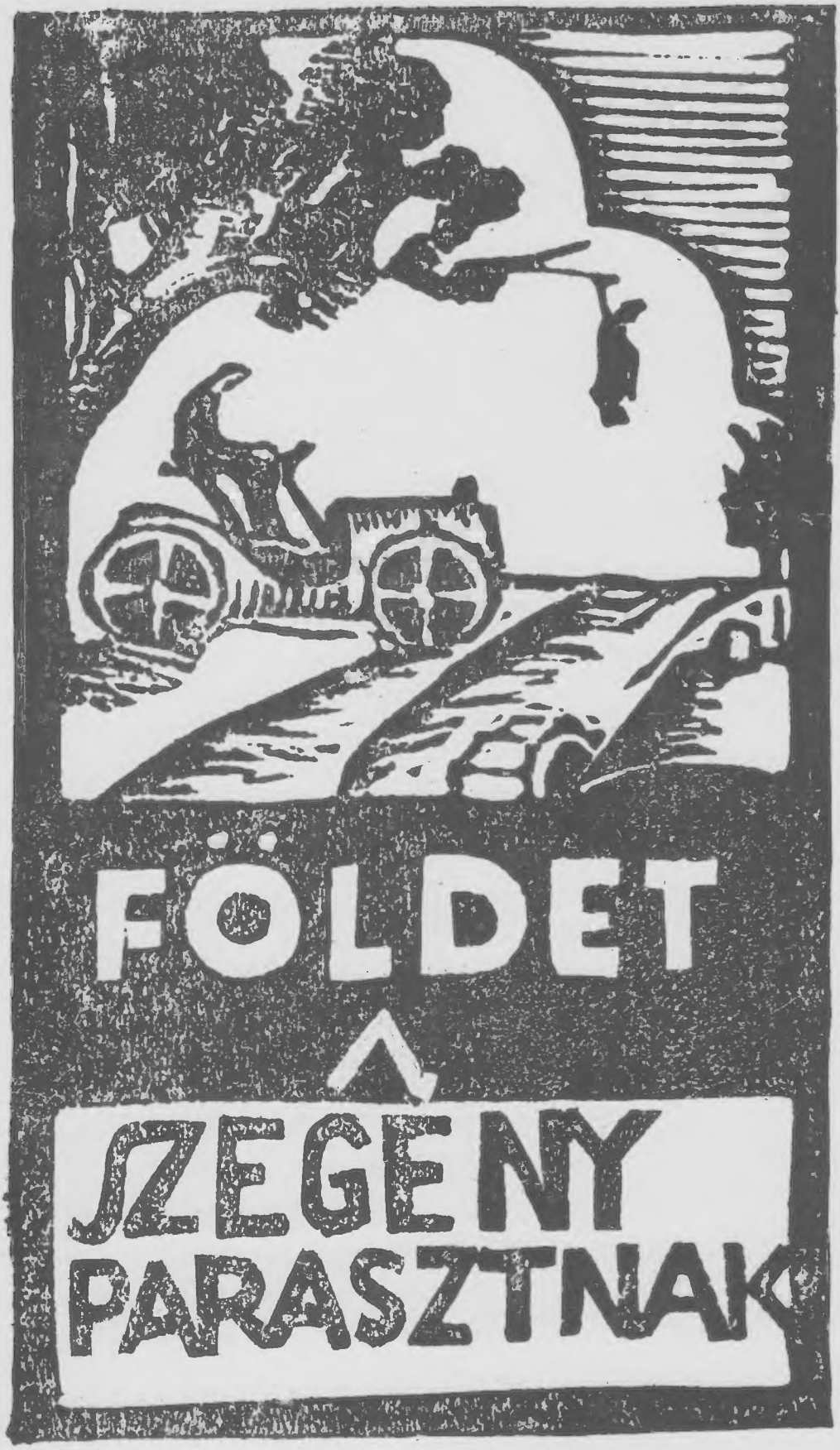
FÖLDET
SZEGÉNY
PARASZTNAK

Követeljük a falu szegényeinek a földmunkások, zsellérek, kisbérlő szegényparasztok adómentességét!
A középparasztság adóterheinek 75%-os leszállítását!
A kizsákmányolt parasztság adóhátralékainak és adósságterheinek azonnali eltörlését!
Harcoljatok az adóbehajtások és végrehajtások ellen!

A Kommunisták Magyarországi Pártja falusi Harci Programmjából.

AMIG

1,568.266

KIZSÁKMÁNYOLT PARASZTNAK CSAK A FÖLD

47·1%-A JUT.

ADDIG

29.380

KAPITALISTA BIRTOKOSÉ A FÖLD

52·9 %-A

KÖVETELJÜK AZ EGYHÁZI ÉS VILÁGI NAGYBIRTOKOK S AZOK ÖSSZES FELSZERELÉSÉNEK KÁRTALANITÁS NÉLKÜLI KISAJÁTITÁSÁT ÉS A FÖLDMUNKÁSOK ÉS KIZSÁKMÁNYOLT PARASZTOK TANÁCSAI ÁLTAL VALÓ INGYENES FELOSZTÁSÁT!

A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA FALUSI MARCI PROGRAMMJÁBÓL.

LE A
STATARIUMMAL

13 ÉVES AZ ELLENFORRADALOM ÉS
AZ ORSZÁGEGY BŐRTÓN
SZEGPO
VILÁGPROLETÁRJAJEGYÉSÜLJETT

A PROLETARIÁTUS
BOSSZÚT ÁLL
ÉRTÜNK!

SZTRÁJKOT
KARIKÁS
MEGMENTÉSÉRE!

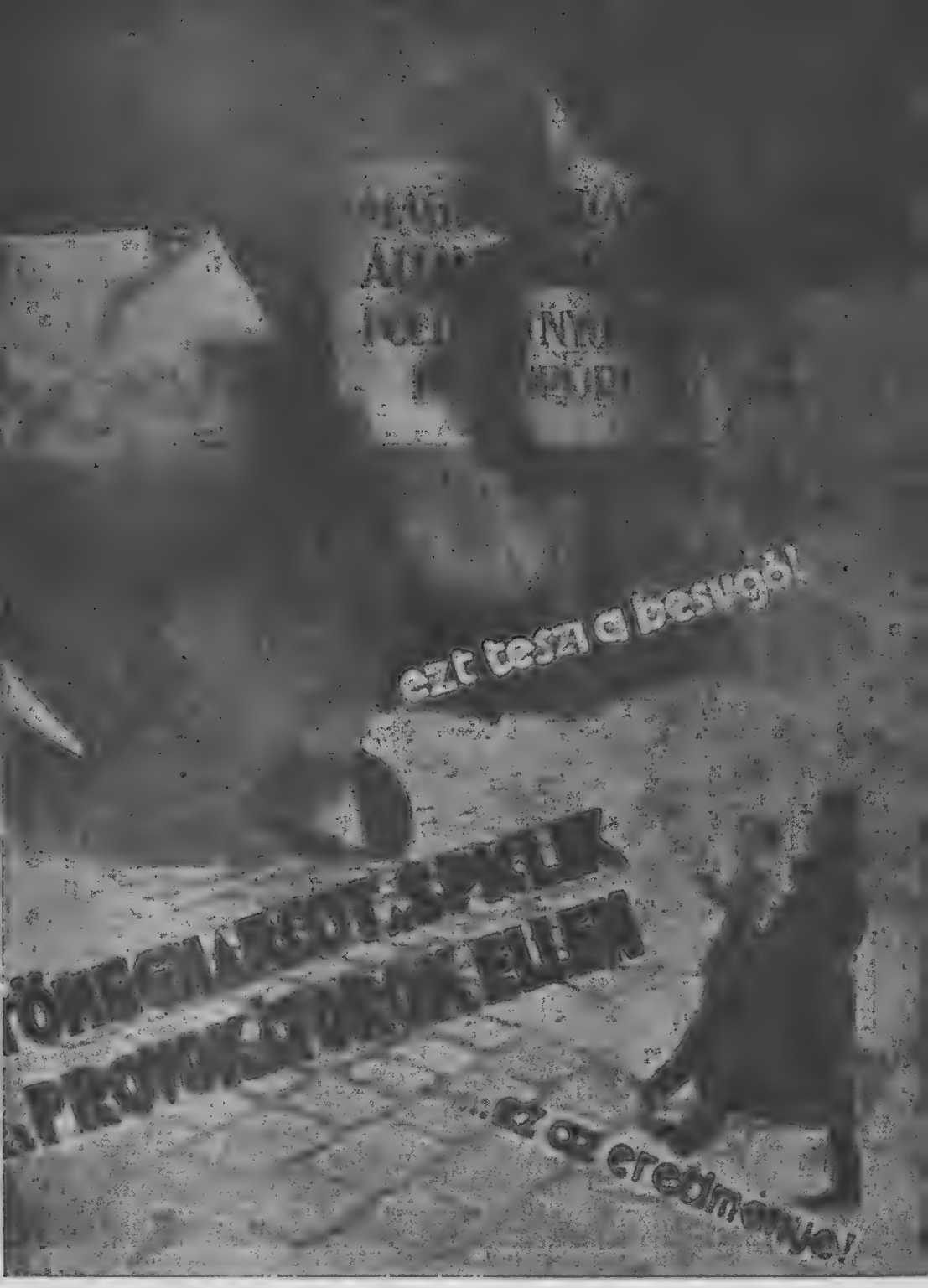
ezt teszi a besugó!
az az eredmenye!

TÁMOGASSUK
A VÖRÖS
SEGÉLYT !

HARCOLJATOK
A VÖRÖS
SEGÉLLYEL!
TÁMOGASSÁTOK A PROLETÁR POLITIKAI BEBÖRTÖNZÖTTEKET!

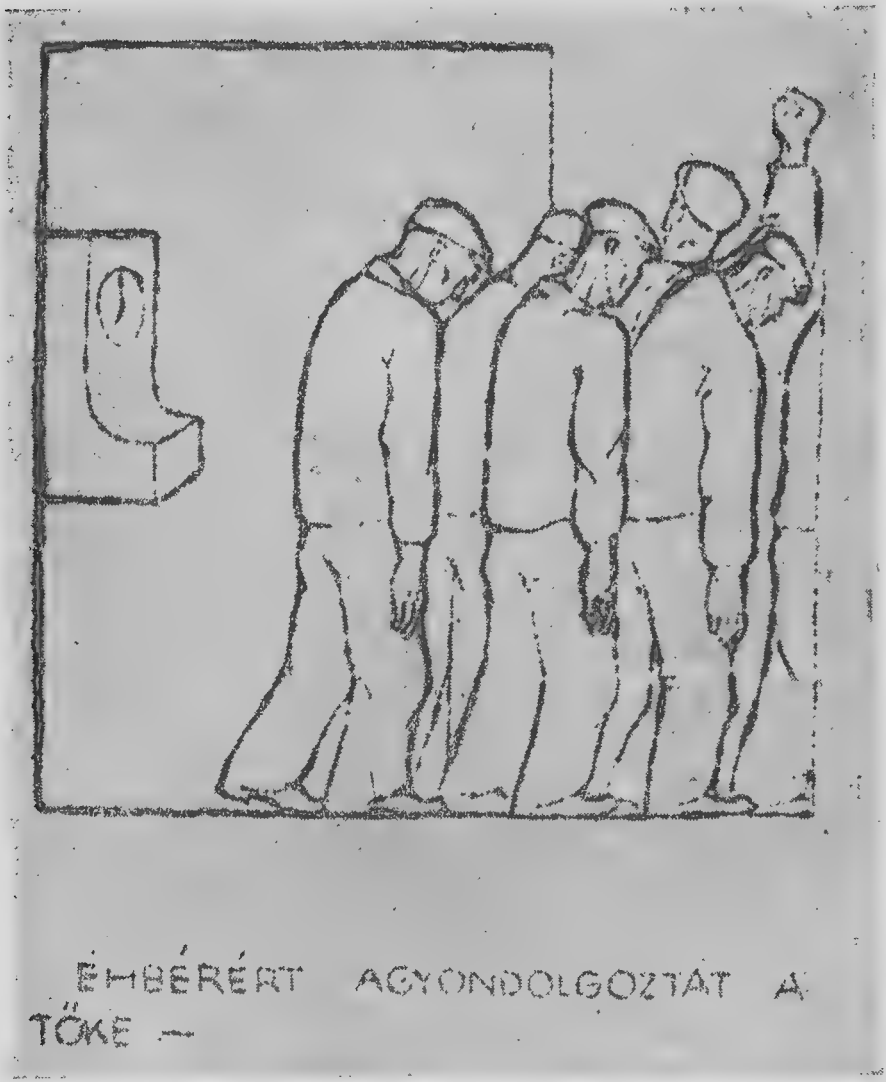
ÉHBÉRÉRT AGYONDOLGOZTAT A
TŐKE —

A BEDÓ SZÍVJA VÉREDET —

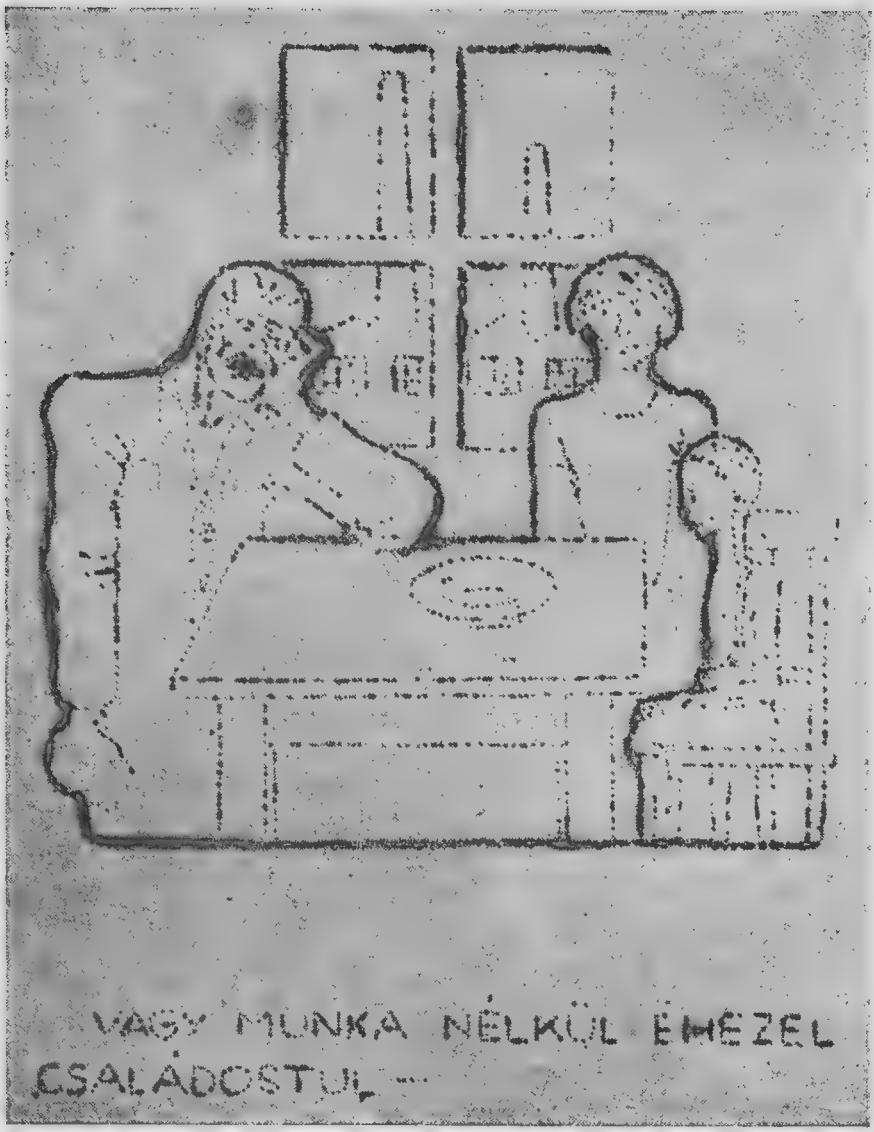
VAGY MUNKA NÉLKÜL ÉHEZEL
CSALÁDOSTUL —

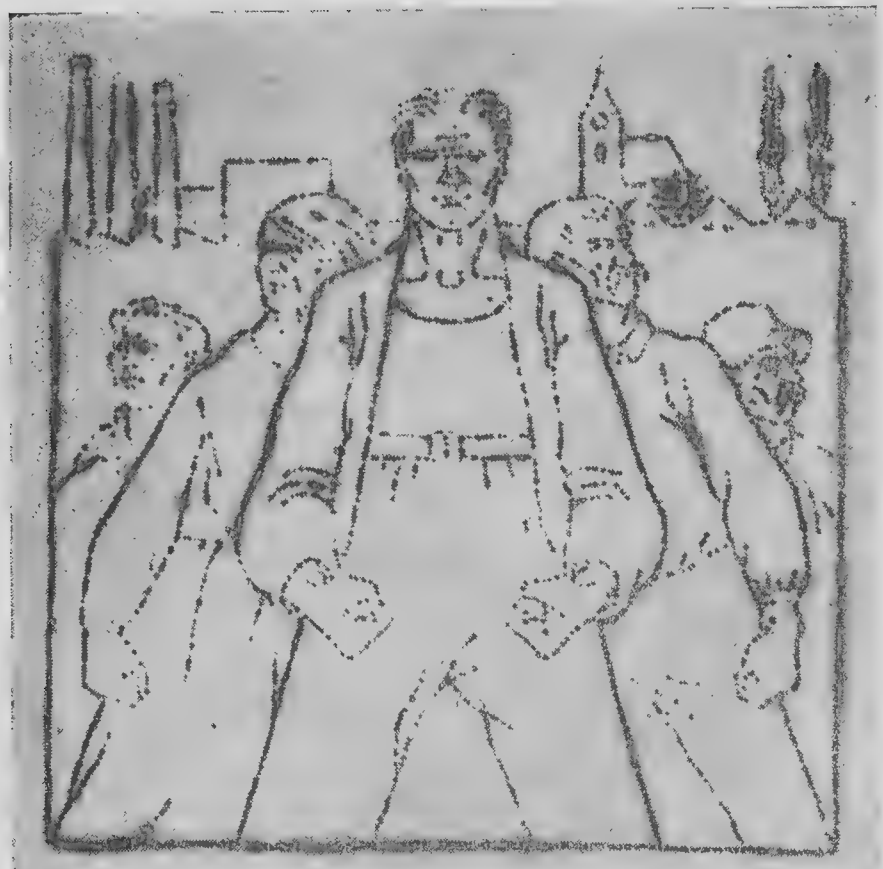

DE NEM ERESZTED LE A FEJED EGY PILLANATRA SEM:

TÁRSAIDDAL SZERVEZETTEN INDULSZ FORRADALMI HARCBA!

PROLETÁREGYSÉGFRONTJÁN: MUNKÁ-
ÉRT, KENYÉRÉÉRT, FÖLDÉRT, A DOL-
GOZÓK FELSZABADULÁSÁÉRT!

ÉS HA RENDŐR, CSENDŐR FOG-
SÁGÁBA JUTSZ —

ÉS HA A KINZÓKAMRÁKBAN PRÓ-
BÁLNAK ÁRULÓVÁ TENNI —

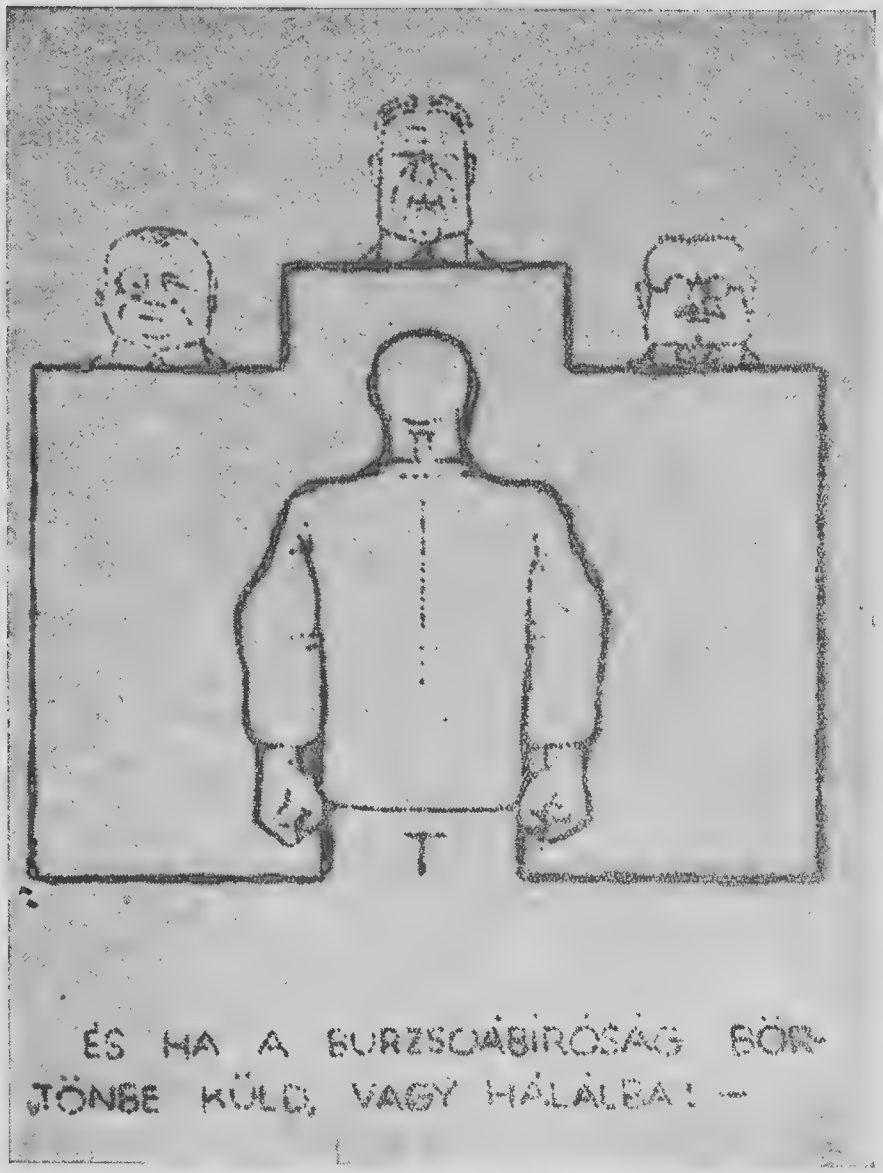

ÉS HA A BURZSOÁBÍRÓSÁG BÖRTÖNBE KÜLD, VAGY HÁLÁLBA! —

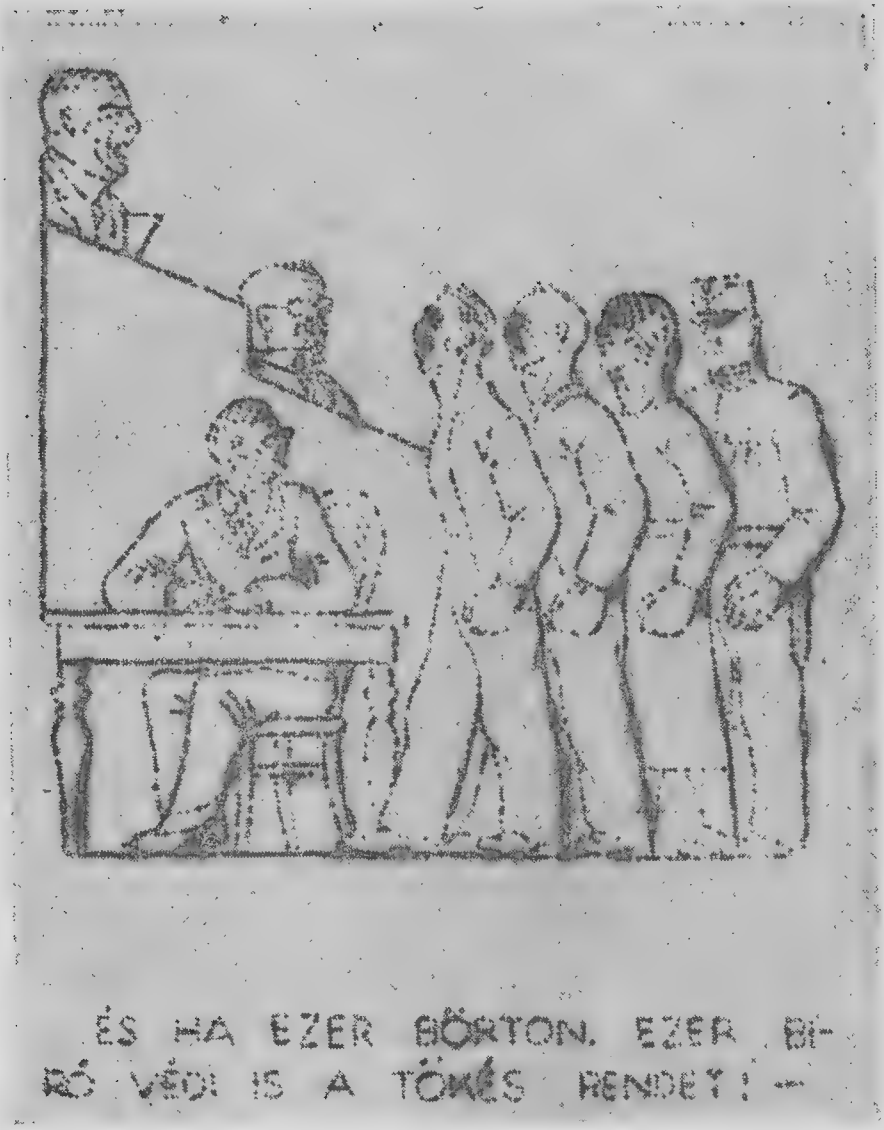
ÉS HA EZER BÖRTÖN, EZER BÍRÓ VÉDI IS A TŐKÉS RENDET! —

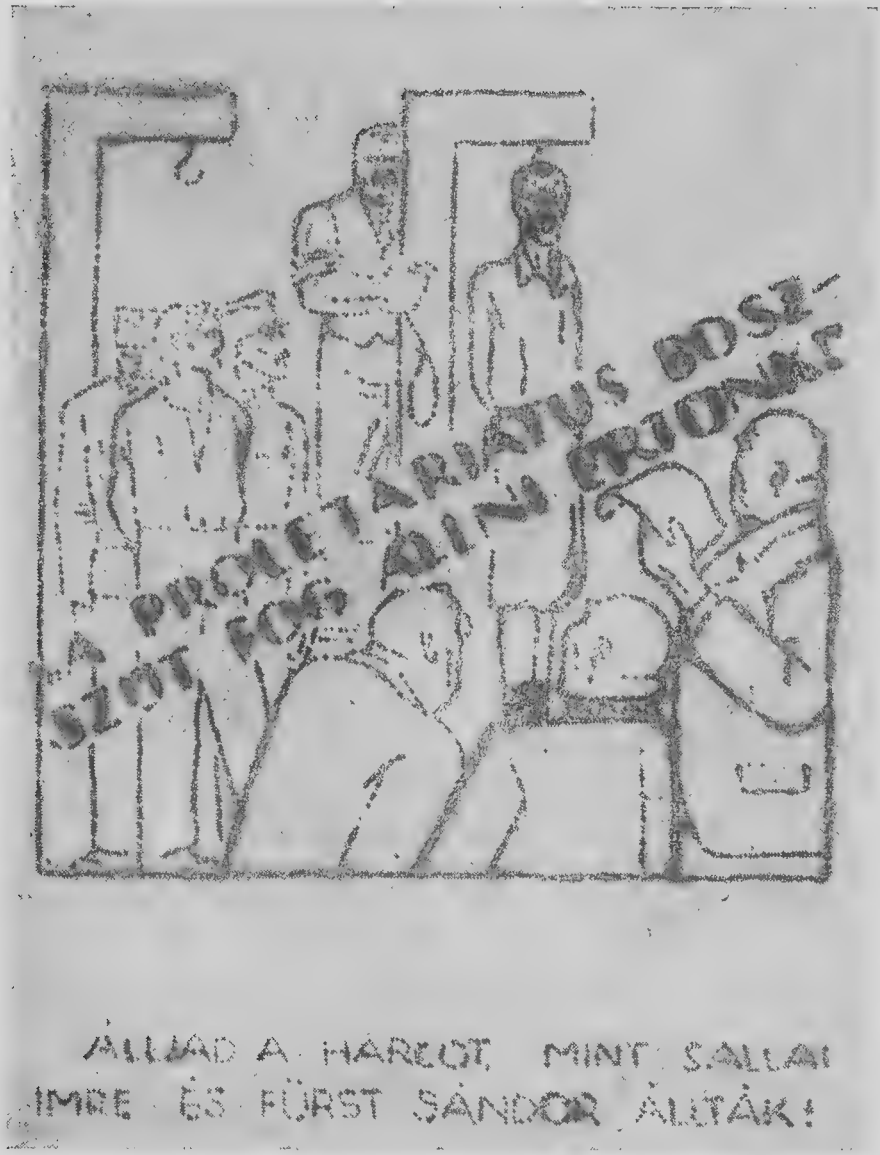

ÁLLJAD A HARCOT, MINT SALLAI IMRE ÉS FÜRST SÁNDOR ÁLLTÁK!

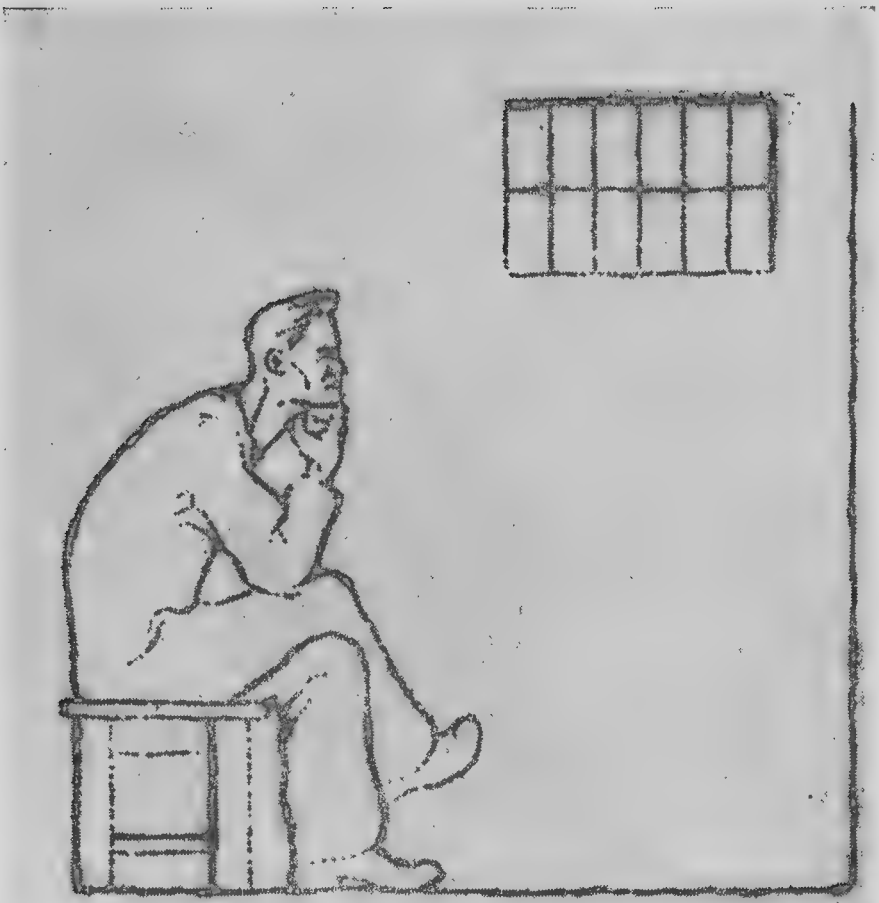

MAGÁNZÁRKA NE RIASSZON: FE
GYELMI, ÉHSÉG LE NE SÚJTSON:

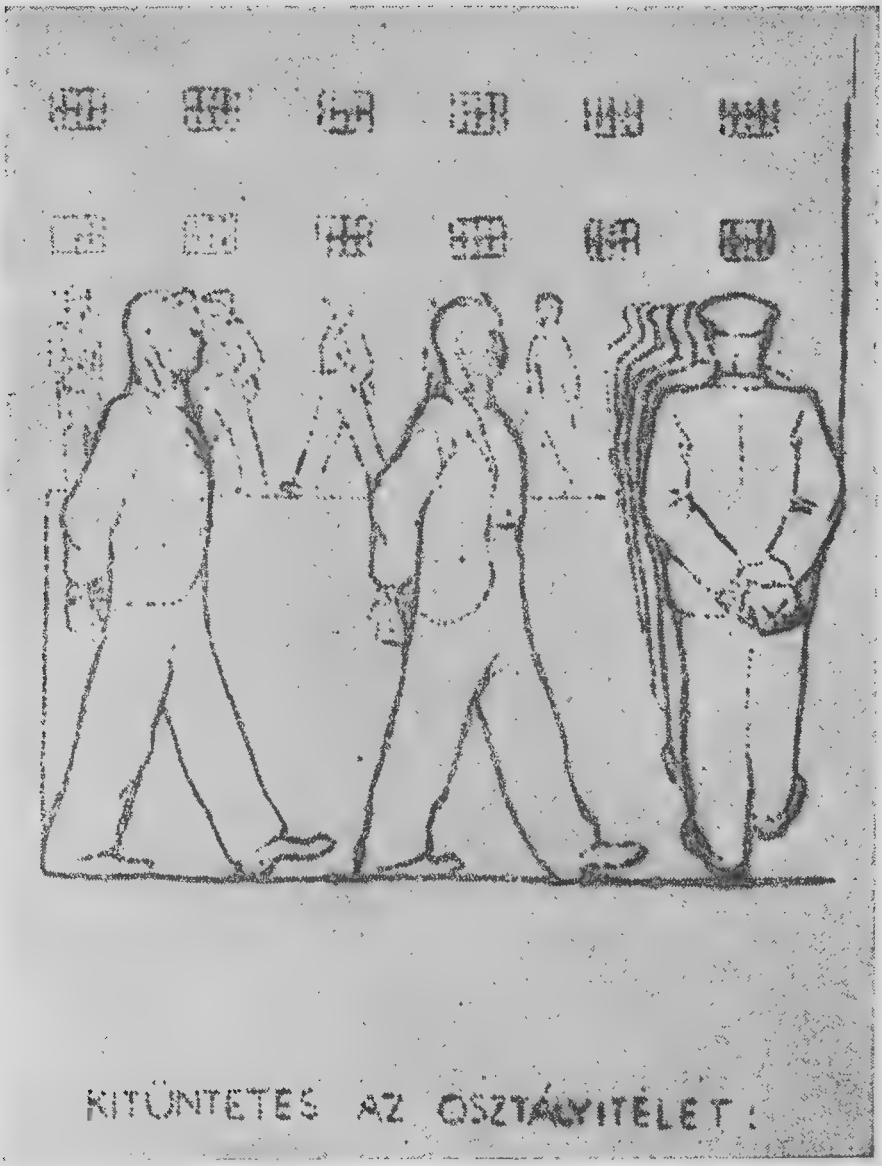

KITÜNTETÉS AZ OSZTÁLYITÉLET!

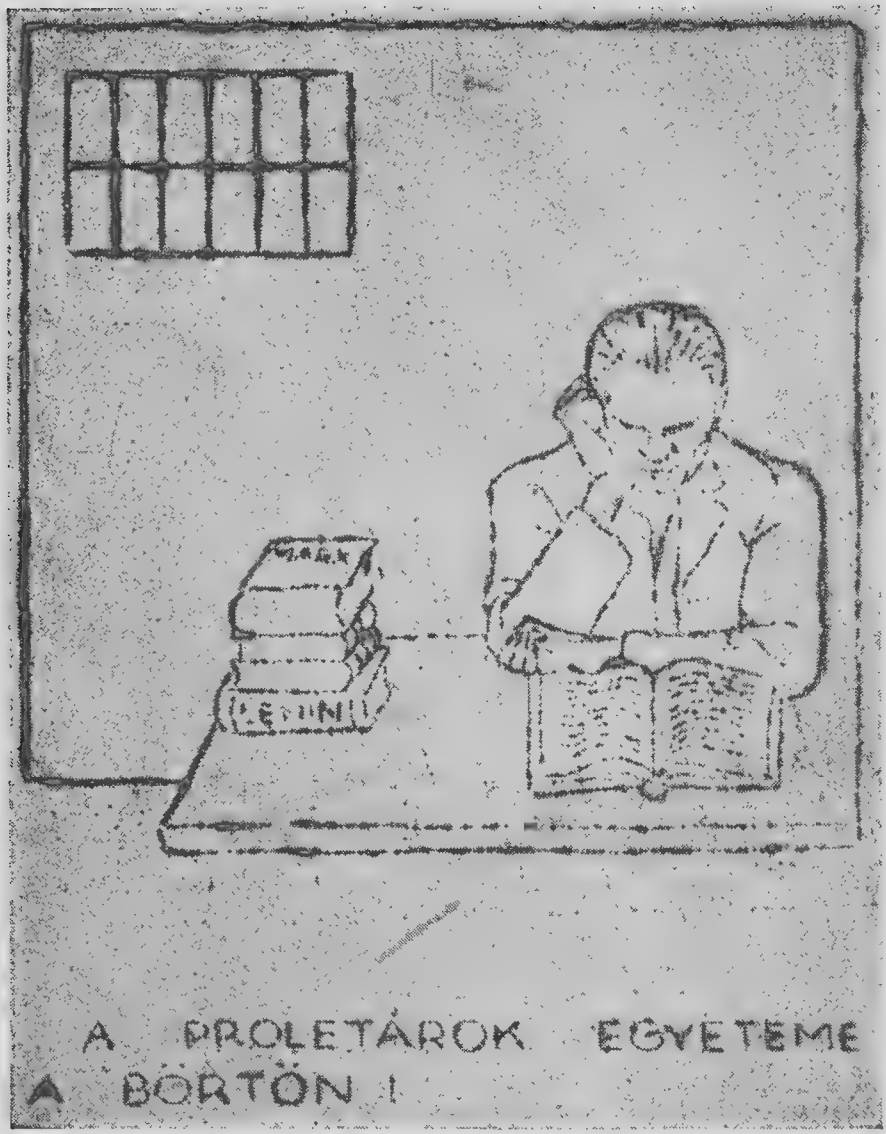

A PROLETÁROK EGYETEME A BÖRTÖN !

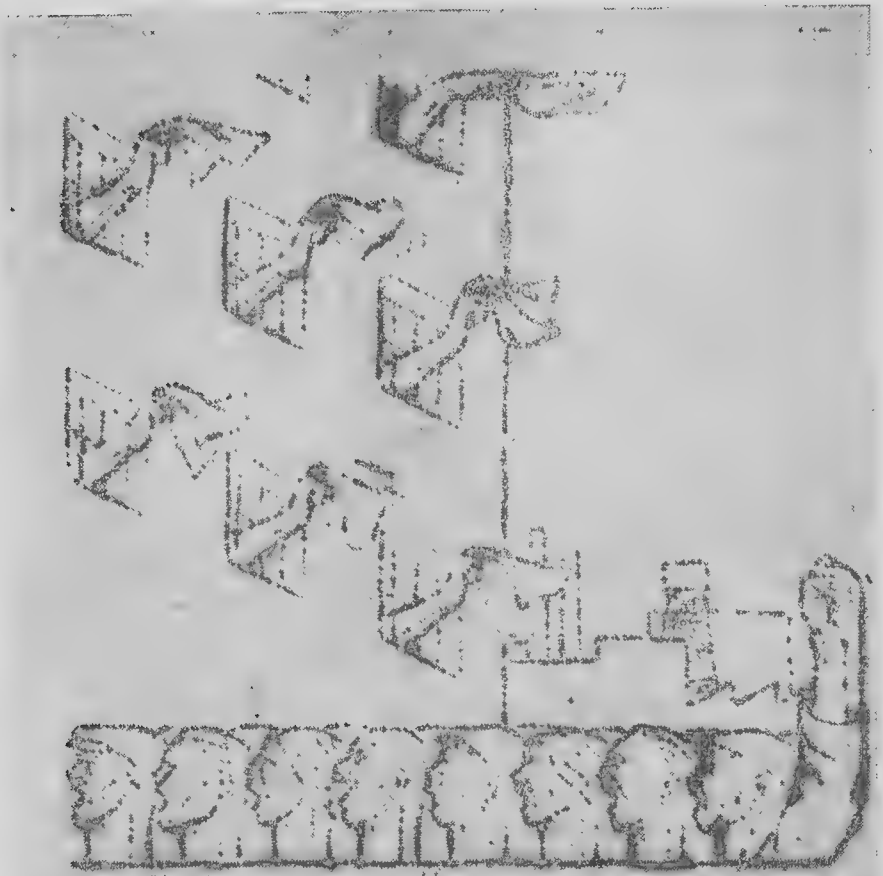

VÖRÖS KENDŐT LOBOGTATSZ A BÖRTÖNRÁCSON ÁT:
HARCOS SZOLIDARITÁSBAN ÁLL MELLÉD AZ ÜZEM, A GYÁR!
HARCOS PROLETÁRSZOLIDARITÁS ROMBOLJA LE A BÖRTÖNFALAKAT!

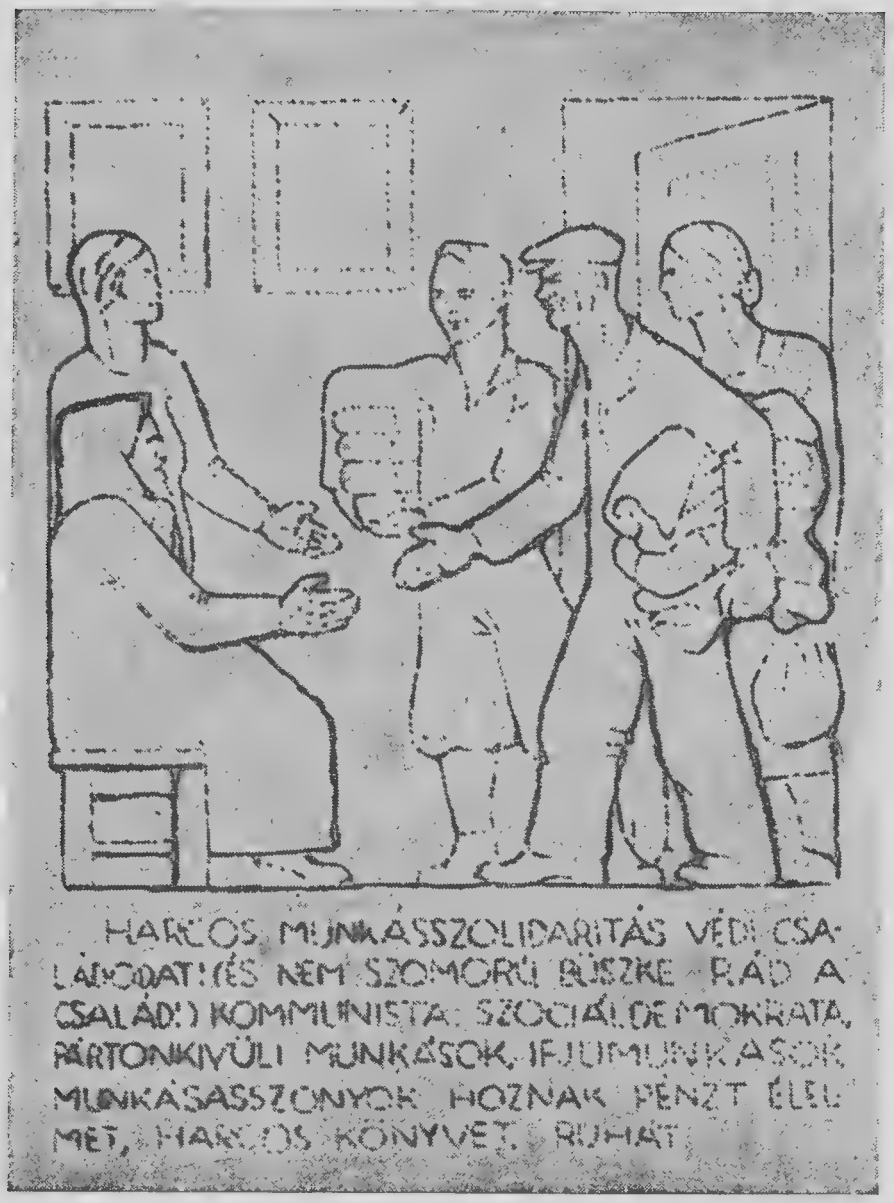
HARCOS MUNKÁSSZOLIDARITÁS VÉDI CSALÁDODAT! ÉS NEM SZOMORÚ BÜSZKE RÁD A CSALÁD! KOMMUNISTA, SZOCIÁLDEMOKRATA, PÁRTONKÍVÜLI MUNKÁSOK, IFJÚMUNKÁSOK MUNKÁSASSZONYOK HOZNAK PÉNZT ÉLELMET, HARCOS KÖNYVET, RUHÁT!

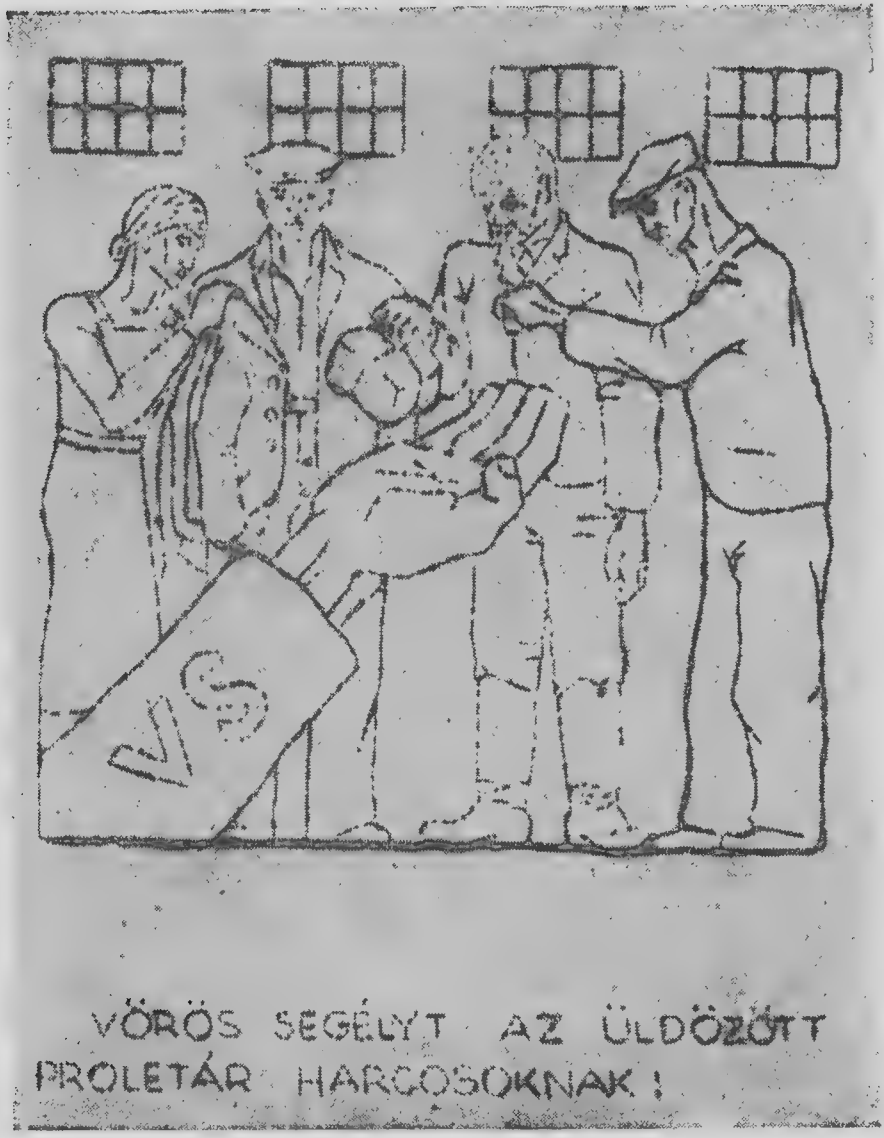
VÖRÖS SEGÉLYT AZ ÜLDÖZÖTT
PROLETÁR HARCOSOKNAK!

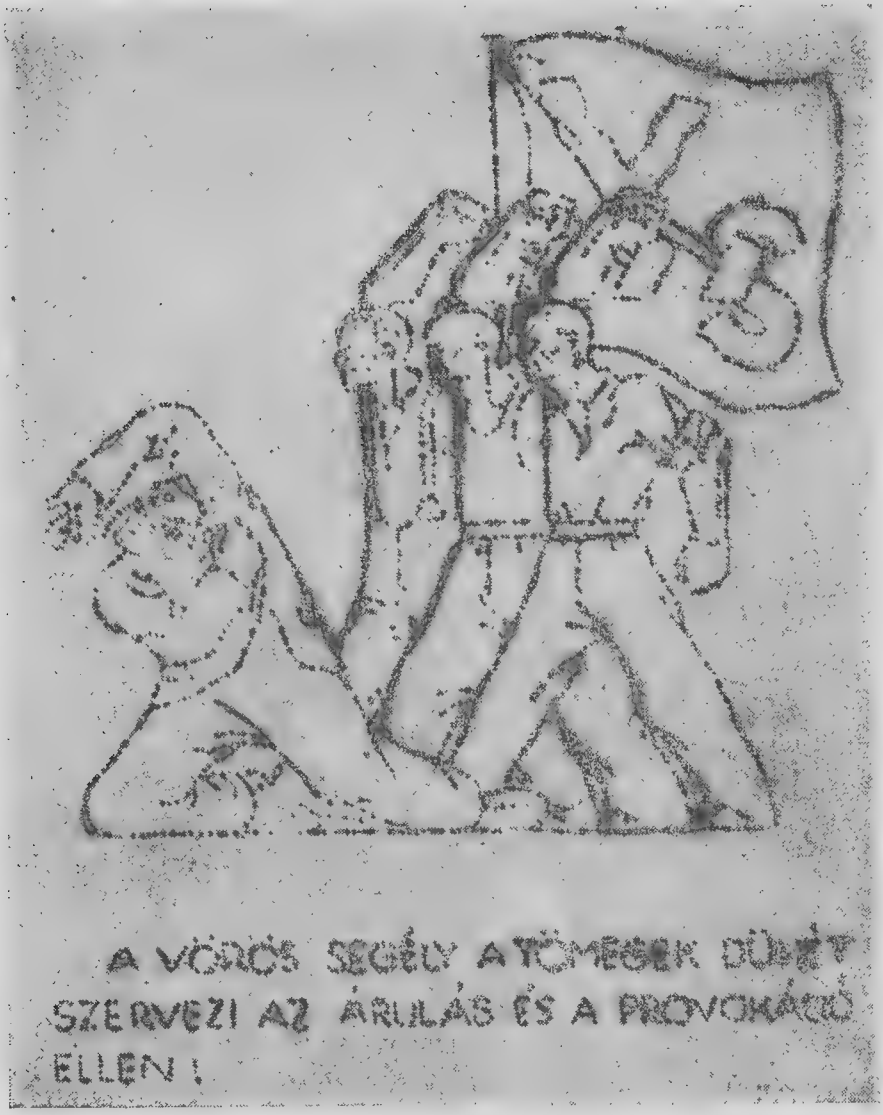
A VÖRÖS SEGÉLY A TÖMEGEK DÜHÉT
SZERVEZI AZ ÁRULÁS ÉS A PROVOKÁCIÓ
ELLEN !

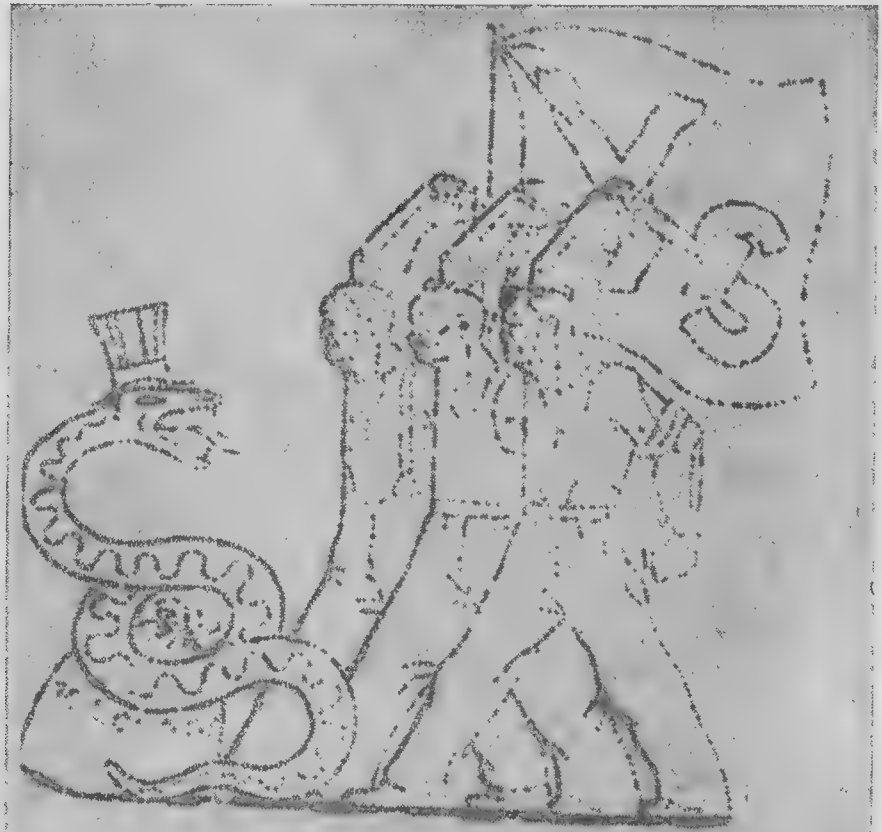

A VÖRÖS SEGÉLY FORRADALMI EGY
ÉGFRONTOT SZERVEZ A CSENDŐR
ENDŐR TERROR ÉS AZ OSZTALYBI-
ÓSÁG ELLEN!

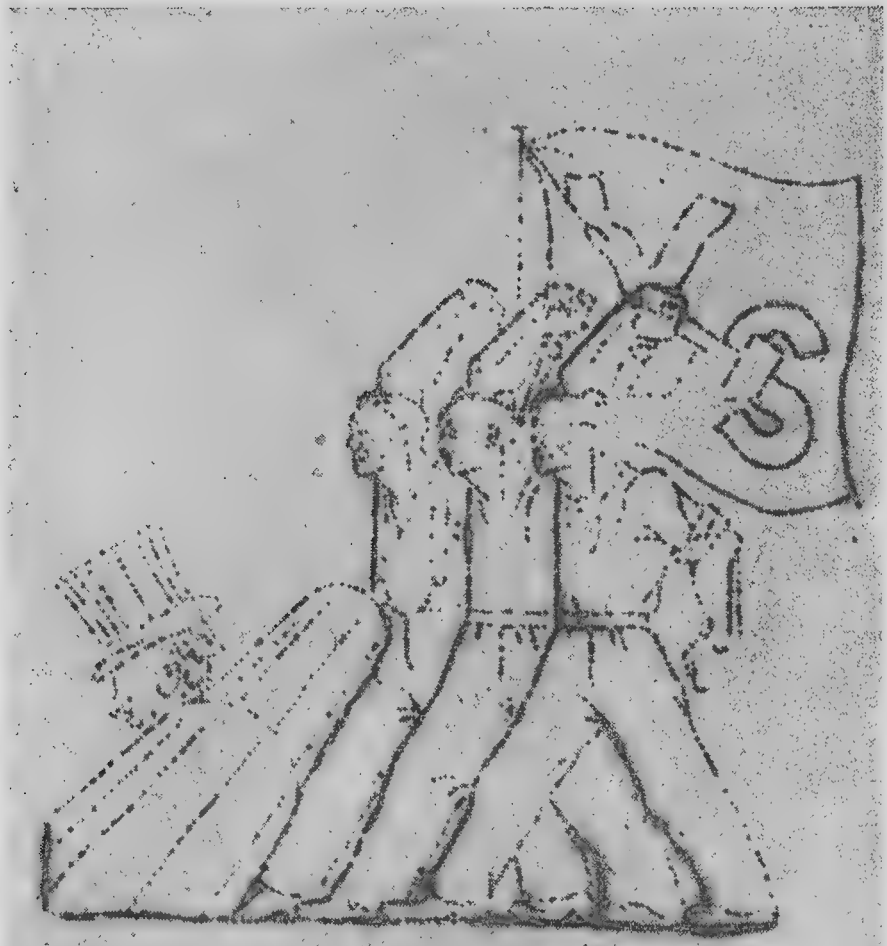

A FASISZTA ÚLDÖZÉS ÚJ HÁBORÚT KÉSZÍT ELŐ!
A VÖRÖS SEGÉLY HARCRA HÍV AZ IMPERIALISTA HÁBORÚ ELLEN!

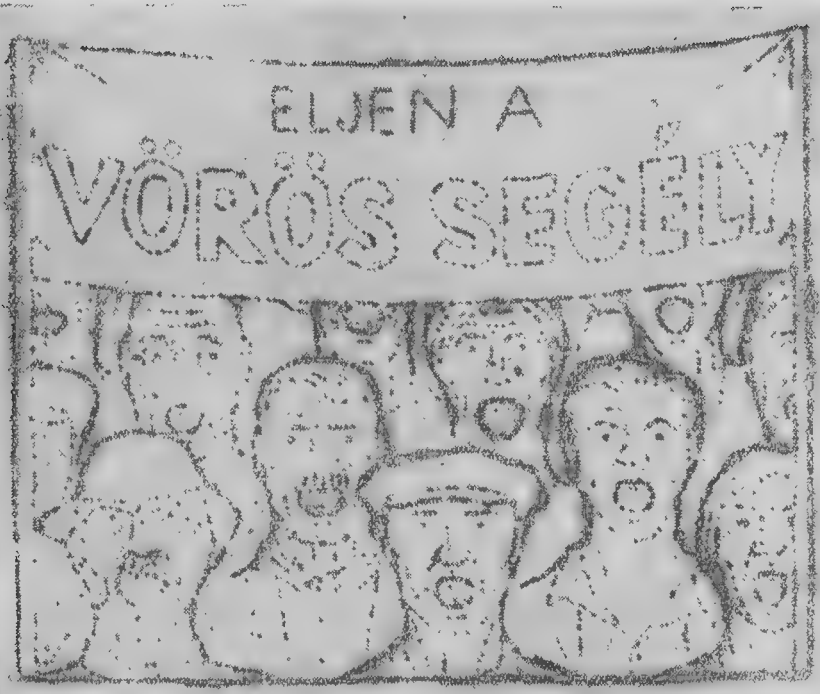

MINDEN HARCODBAN MELLETTED A VÖRÖS SEGÉLY!

A V. S. MINDEN MUNKÁS MELLÉ ÁLL, AKI AZ OSZTÁLYHARCBAN ESETT EL!

HARCOLJ TE IS A V. S. SORAIBAN!

ÖNMAGÁT TÁMOGATJA, AKI TÁMOGATJA A VÖRÖS SEGÉLYT!

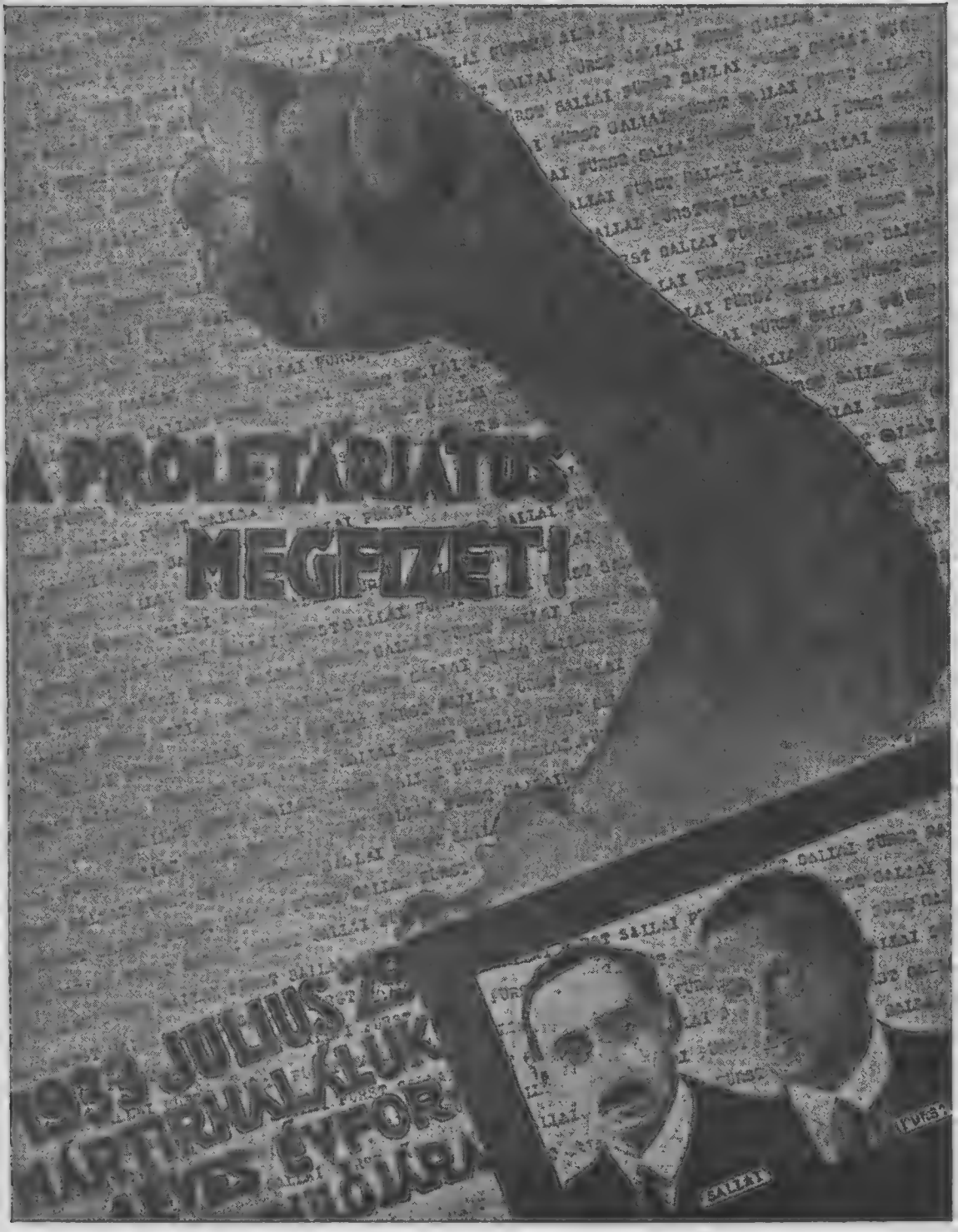
A PROLETÁRIÁTUS
MEGFIZETI!
SALLAI

SALLAI
FÜRST
BARANYAI
GEISLER ETA
PROLETÁR HALOTTAINK:
MEGBOSSZULUNK!

segítsetek

SIESS!
MAJRÁ!
Munkások!
Munkásnők!
HARCOS EGYSÉGFRONTO
BEDŐ ELLEN

15 ÉVEI
A KOMMUNISTÁK
MAGYARORSZÁGI PÁRTJA

15 éves a magyar kommunista párt.
harcoljatok mellette
támogassátok a proletárok egyetlen pártját!

15 éves
a
kommu-
nisták
magyar-
országi
pártja!
harcoljatok
sorajban

MUNKÁSOK ELÖRE!
II. TANÁCSMAGYARORSZÁGÉRT!
1919 III 21
A 6. ÉVES KMP VEZETI A HARCOT

MÁRCIUS 2.-ÁN VOLT 15. ÉVFORDULÓJA A KOMMUNISTA INTERNACIONÁLÉ ALAPITÁSÁNAK

A 15 ÉVES KI ZÁSZLÓJA ALATT, A K.M.P. ZÁSZLÓJA ALATT HARCOLJATOK A SZOVJETUNIÓ ÉS SZOVJETKINA MEGVÉDÉSÉÉRT, A FASIZMUS ÉS IMPERIALIZMUS ELLEN!
A II. MEGDÖNTHETETLEN TANÁCSMAGYARORSZÁGÉRT, A VILÁGSZOVJETEKÉRT!

KIADJA A MAGYARORSZÁGI VÖRÖS SEGÉLY

EMLÉKEZZÜNK

ARA 2 FILLÉR

ELSŐ TANÁCSMAGYARORSZÁGRA! A GYŐZELMES VÖRÖSHADSEREGRE: A MUNKÁSTÖMEGEK EGYSÉGES HARCÁRA! A SZOCIÁLDEMOKRATA VEZÉREK ÁRULÁSÁRA! A FEHÉRTERRORRA! A 15 ÉV ILLEGÁLIS MUNKÁJÁBAN EDZETT KMP VEZETÉSE ALATT

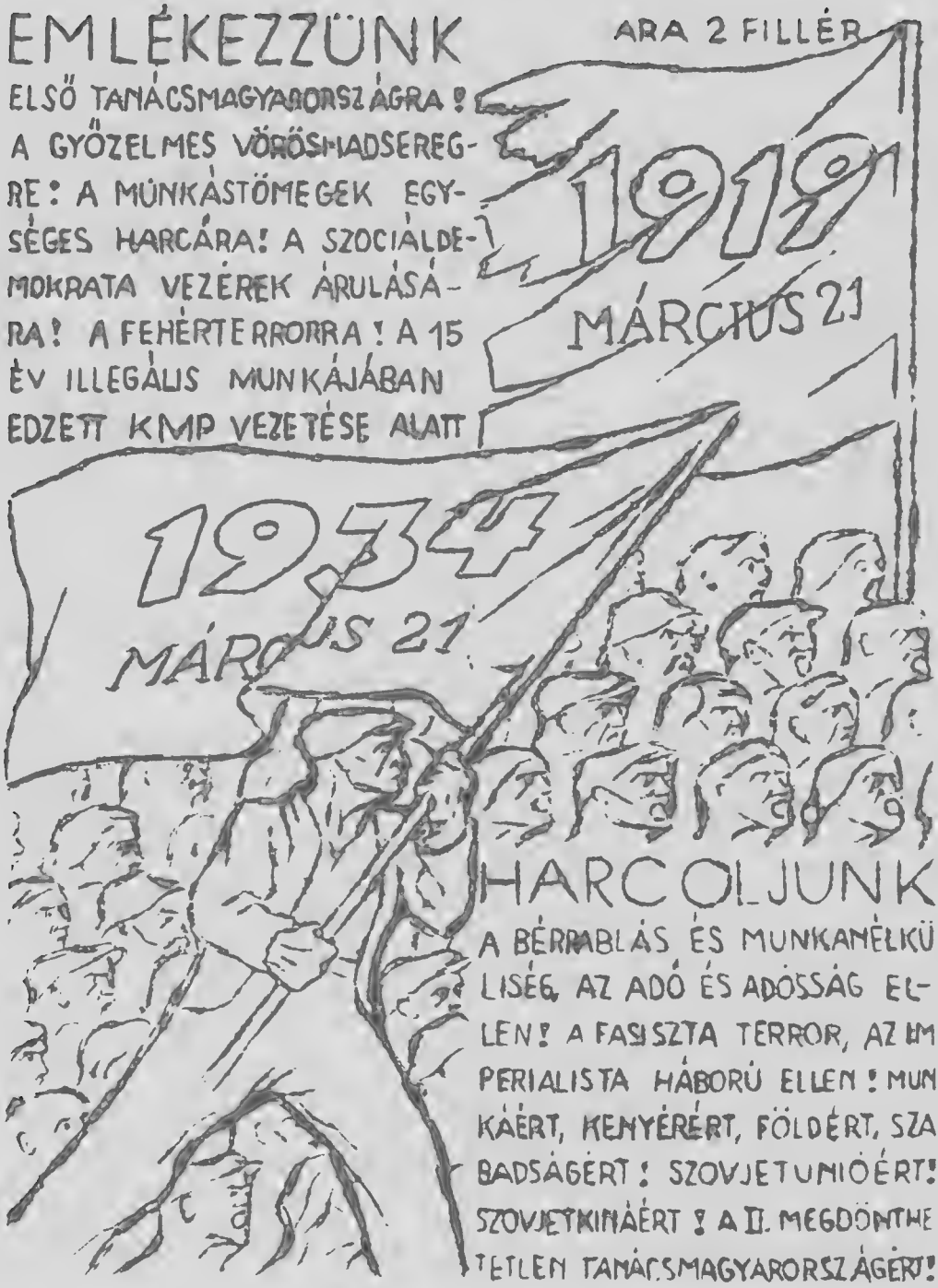

HARCOLJUNK

A BÉRRABLÁS ÉS MUNKANÉLKÜLISÉG, AZ ADÓ ÉS ADÓSSÁG ELLEN! A FASISZTA TERROR, AZ IMPERIALISTA HÁBORÚ ELLEN! MUNKÁÉRT, KENYÉRÉRT, FÖLDÉRT, SZABADSÁGÉRT! SZOVJETUNIÓÉRT! SZOVJETKINÁÉRT! A II. MEGDÖNTHETETLEN TANÁCSMAGYARORSZÁGÉRT!

SZABADITSUK KI A PROLETÁR POLITIKAI BEBÖRTÖNZÖTTEKET! TÁMOGASSUK A VÖRÖS SEGÉLYT!

MUNKÁSLÁNYOK! MUNKÁSASSZONYOK!

HARCOLJATOK A TŐKÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ELLEN! HARCOLJATOK A FASISZTA DIKTATÚRA ELLEN! HARCOLJATOK AZ IMPERIALISTA HÁBORÚ ELLEN! HARCOLJATOK A PROLETÁR-POLITIKAI BÉBÖRTÖNZÖTTEK KISZABADITÁSÁÉRT! SZERVEZZÉTEK A

VÖRÖS -- SEGÉLYT!

MENTSÉTEK MEG THAELMANN ELVTÁRSAT !

A FORRADALMI NÉMET PROLETÁROK ÉS A K.M.P. VEZÉRÉT !

HARCOLJATOK A FASISZTA GYILKOSOK ELLEN !

SZABADITSÁTOK KI A PROLETÁR POLITIKAI BEBÖRTÖNZÖTTEKET !

SZERVEZZÉTEK A VÖRÖS SEGÉLYT !

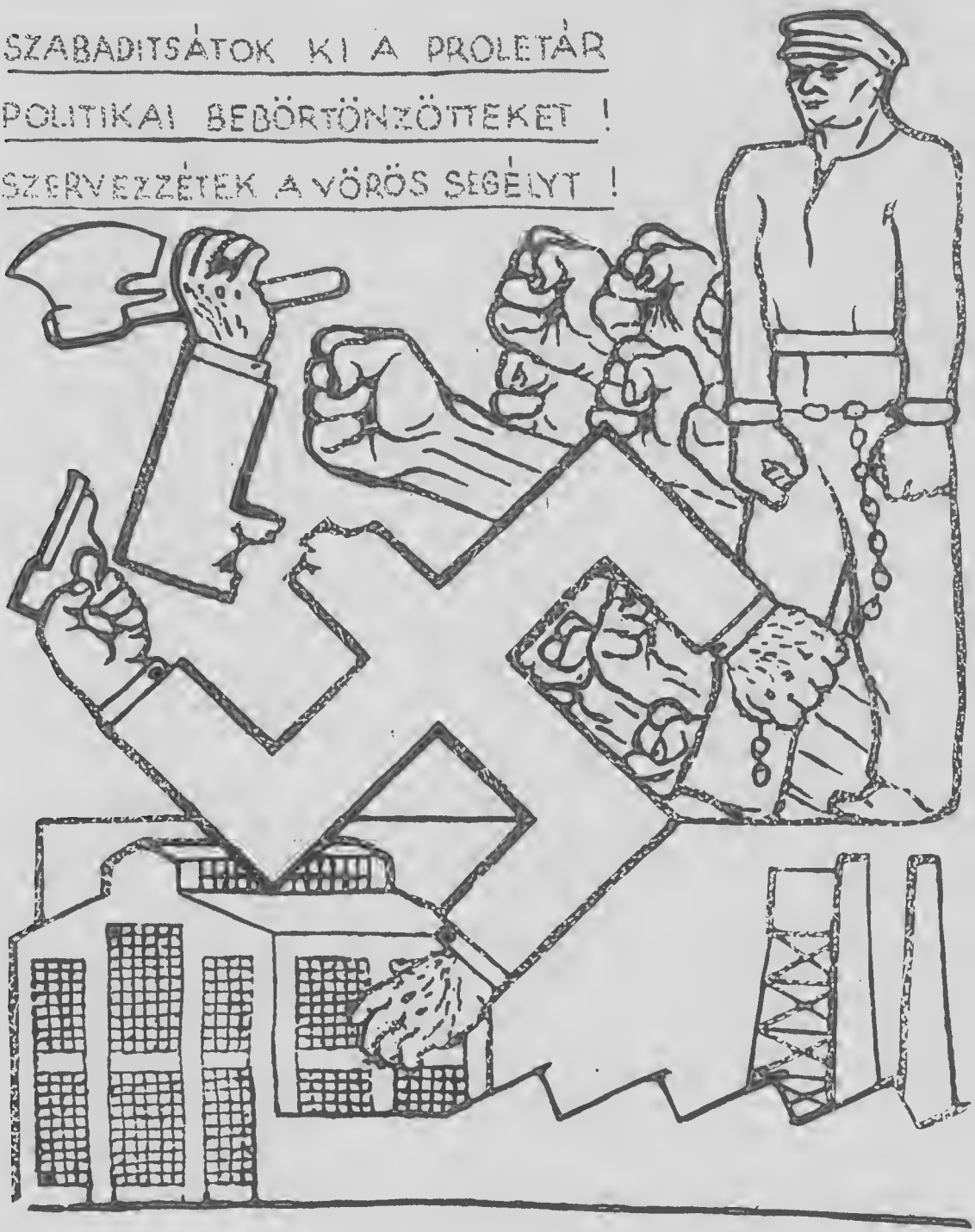

MENTSÜK MEG
THAELMANN
ELVTÁRSAT!
SZABADÍTSUK KI
A BEBÖRTÖNZÖTT
PROLETÁR
HARCOSOKAT!

KÖMMUNÁRDOKÉRT!
TÁMOGASSUNK A MVS
WEISSEL ALAPJÁT!

II.

HARC A SZAKSZERVEZETEK MEGVÉDÉSÉÉRT ÉS A FASIZMUS ELLEN

VÉDJÜK MEG
SZAKSZERVEZETEINKET!
KIADJA A KMP.

1912
A MUNKÁSSÁGBAN ÉLŐNEK A SZAKSZERVEZETEK HARCI TRADÍCIÓI!

„JOBB ÜGYÉRT NAGYOBB TÖRTÉNELMI
ESZMÉÉRT NEM FOLYT NEMES
ÉS DRÁGA VÉR, MINT AMILYE-
NÉRT MOST ÖMLIK A LEN
GYEL ÉS GALÍCIAI HAR
CMEZŐKÖN . . . "
NÉPSZAVA 1914
AUG 31
DE JÖTT 1914 ÉS A
KÖVETKEZŐ ÉVEK

A BÜROKRATÁK ÁRULÁSAI SZÉTZÜLLESZTETTÉK A SZAKSZERVEZETEKET
PAKTUM

A MUNKÁSSÁG ÉLET-SZINVO-
NALA NAPRÓL NAPRA
SÜLYED

REFORMOK
BÉRCSÖKKENTÉS
SZERVEZKEDÉSI TILALOM
BÉRLETÖRÉS
KIADJA A K.M.P.
A FASIZMUS EL AKARJA RABOLNI A MUNKÁSSÁG HARCI SZERVEZETEIT!

MIT JELENT A MUNKÁSKAMARA?
SZTRÁJK TILALOM:
TILOS A KENYÉRÉRT
HARCOLNI

A BÜROKRÁCIA EL AKARJA GÁHCSOLNI A MUNKÁSSÁG ELLENÁLLÁSÁT

BE A SZAK SZERVEZETBE
ÉPÍTŐ
LODEN
GANZ
NEMES FÉMES
BÁRÓI
CSEPEL
MINDEZEK DACÁRA HATALMAS SZTRÁLKOK SOROZATA MUTATLA A MUNKÁSSÁG HARCKÉSZSÉGÉT

HAJTSUK VÉGRE A
KMP JELSZAVÁT:
BE A SZAKSZERVEZETBE

HARCOLJUK KI
A KIZÁRTAK
VISSZAVÉTELÉT
SZAKSZER

...ÉS A BIZALMI RENDSZER
ELISMERÉSÉT

EZÉRT SZERVEZZÜK MEG AZ ÁLTALÁNOS POLITIKAI SZTRÁJKOT A
K.M.P. VEZETÉSÉVEL A
SZAKSZERVEZETEK
MEGVÉDÉSÉÉRT!

VÉDJÜK MEG SZAKSZER-
VEZETEINKET!

védjétek meg szak
szervezeteiteket!
KIADJA AZ
ESZE

IGY NÉZ KI A MUNKÁSKAMARA
LE A FASISZTA BÉREGYEZTETÉSSEL
KOLLEKTÍV SZERZŐDÉST!
KIADJA A
KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA

ELVTÁRS! TÁMOGASD A
HOFHERR-SCHRANTZ GYÁRI
SZTRÁJKOT!

UJPESTI FÁS!
ÁLTALÁNOS SZTRÁJK
VAN: ÁRULÓ NE LÉGY!
KITARTÁS A HARCBAN!
BE A SZAKSZERVEZETBE!
FÁS ELLENZÉK

UJPESTI FÁS!
ÁLTALÁNOS
SZTRÁJK VAN
NE LÉGY
SZTRÁJKTÖRŐ!

VÉDJÉTEK MEG A
SZAKSZERVEZETEKET!
KIADJA AZ. E. SZ. E.

III

HARC A HÁBORÚ ELLEN ÉS A NÉPFRONT MEGTEREMTÉSÉÉRT

IMPERIALISTA HÁBORÚVAL
SZEPTEMBER 3
KIAZ UCCARA

HARC
AZ IMPERIALIZMUS ELLEN

FORDÍTSÁTOK MEG A FEGYVERT!

NE HARCOLJATOK TŐKÉSPARANCSRA A SZOVJETUNIÓ ELLEN!

VÉDJÉTEK MEG A SZOVJET-UNIÓT!

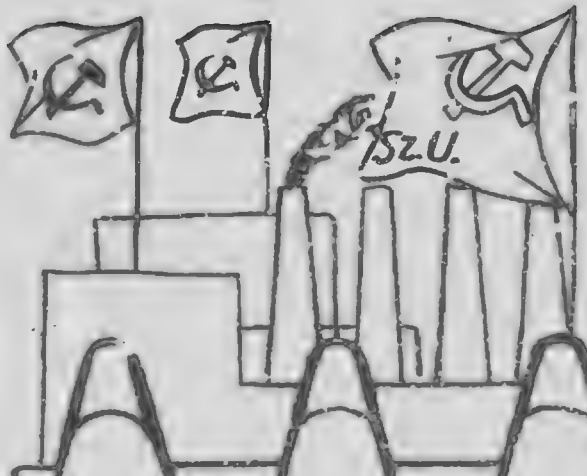

HARCOLJUNK AZ IMPERIALISTA HÁBORÚ ELLEN!

HARCOLJUNK A SZOVJET-UNIÓ MEGVÉDÉSÉÉRT!
HARCOLJUNK A MI ELLENSÉGÜNK, A MUNKÁS-GYILKOS FASISZTA BURZSOÁZIA ELLEN!
HARCOLJUNK A PROLETÁRPOLITIKAI BEBÖRTÖNZÖTTEK FORRADALMI KISZABADITÁSÁÉRT!
HARCOLJUNK A MAGYARORSZÁGI VÖRÖS SEGÉLLYEL!

SZABADITSUK KI
RÁKOSI MÁTYÁST!

PROLETÁR
EGYSÉG
FRONTOT
AUG.
A KÉSZÜLŐ IMPERIALISTA
HÁBORÚ ELLEN

LE AZ INTERVENCIÓS
HÁBORÚ SZERVEZŐIVEL
A NÉMET LENGYEL MA-
GYAR FASIZMUSSAL!

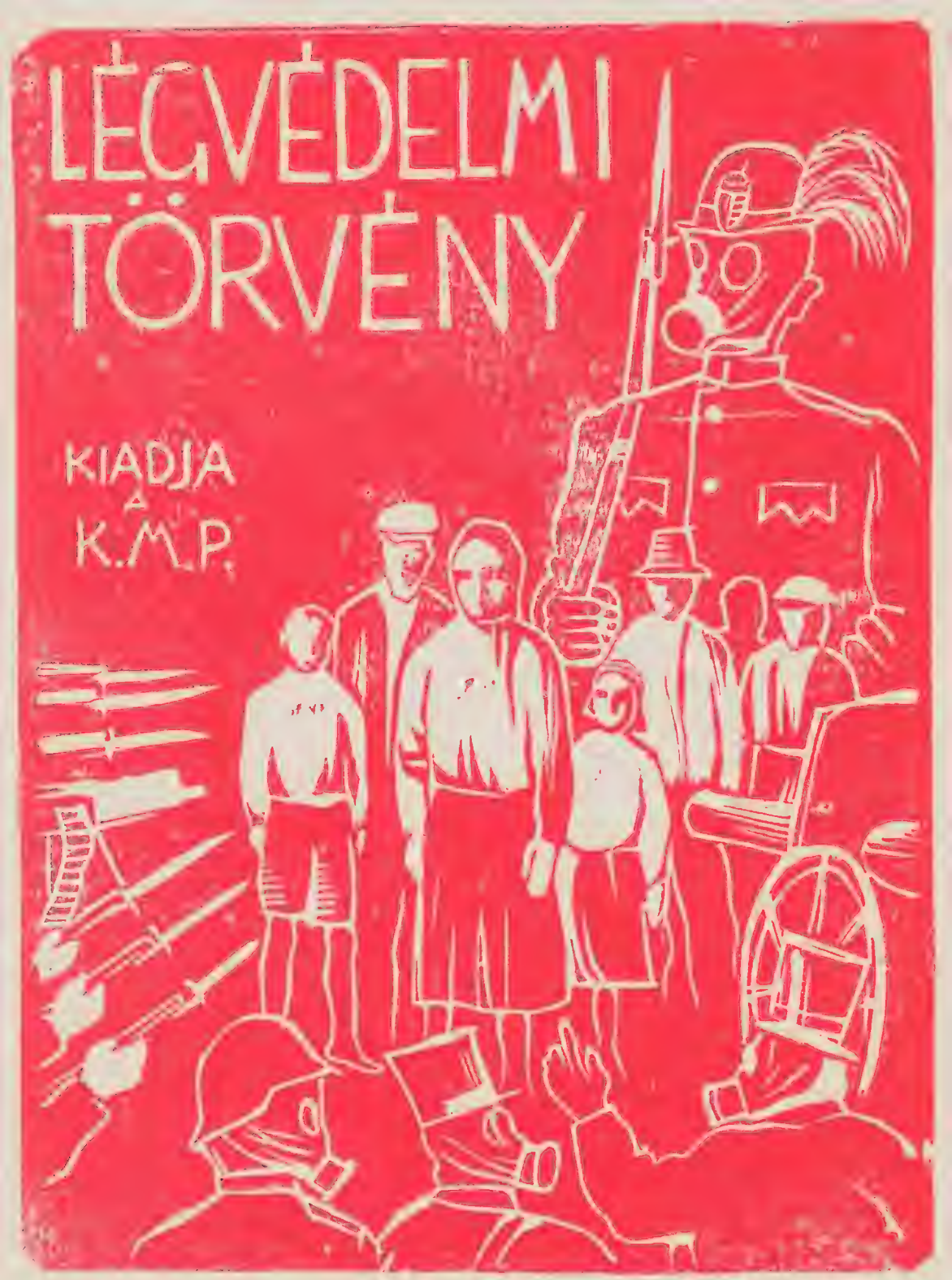
LÉGVÉDELMI
TÖRVÉNY
KIADJA
A
K.M.P.

LE A LEVENTÉZÉSSEL!

AZ IMPERIALISTA HÁBORU ELŐKÉSZITŐJÉVEL!

KIADJA A KMP

EMLÉKEZZETEK A VILÁGHÁBORÚRA

1918 · ELÉG VOLT A HÁBORÚBÓL!
ÉLJEN A FORRADALOM!

TESTÜNKKEL VÉDTÜK
SZOVJETMAGYARORSZÁGOT

1919: A REND HELYREÁLL

A GAZDASÁGI ÉLET FÖLLENDÜL
10000

MUNKANÉLKÜLISÉGÉLY NINCS

ERRE KELL A PÉNZ

REFORMPROGRAMM.

ÉLJEN A FASISZTA ÉS HÁBORÚ ELLENES EGYSÉGFRONT
VÉDJÜK MEG A SZOVJETUNIÓT
ÉLJEN A PROLETÁR DIKTATÚRA
ÉLJEN A K.M.P.
VESSZEN A FASISZTA BANDA

EGYSÉGFRONTOT
A FASCIZMUS
ELLEN!

ÉLJEN A FASISZTAELLE-
NES EGYSÉGFRONT !
KIADJA: A K.M.P.

EGYSÉGFRONTOT A
FASIZMUS ÉS AZ
IMPERIAL-
ISTA HÁBO
RU ELLEN!
KIADJA AZ E·SZ·E

EGYSÉGFRONTOT A
FASIZMUS ÉS AZ
IMPERIALISTA
HÁBORÚ ELLEN!
KIADJA AZ ESZE

Tanoncok
A LEVENTE
20 F

PROLETÁROK ELÖRE
AZ IMPERIALISTA HÁBORU ELLEN

A FASIZMUS
ÉS HÁBORÚ
TERRORT!
JELENT
Népfront a háború ellen

A fasizmus a dolgozóknak még nagyobb elnyomást,
még nagyobb rablásokat hoz!
Készíti az új Világháborút!!!

Szervezzük a dolgozók
fasisztaellenes NÉPFRONTJÁT!

KÜZDTÜNK HÍVEN A FORRADALOMÉRT

AZ MSZMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PÁRTTÖRTÉNETI INTÉZETE

KÜZDTÜNK HÍVEN A FORRADALOMÉRT

Képes röplapok az illegalitás idejéből

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ
1961

Összeállította és a jegyzeteket írta:

GÁBOR IMRÉNÉ ORBÁN ILONA

Lektorálta:

OELMACHER ANNA

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója

BEVEZETŐ

Ma már egész természetesnek találjuk, hogy a párt napi agitációjában bőségesen él a képzőművészet eszközeivel: ünnepi dátumokra plakátok jelennek meg, a lapok rendszeresen közölnek politikai rajzokat; és még számos más formája a képes agitációnak vált szinte elválaszthatatlan részévé mindennapi életünknek az elmúlt 15 év folyamán. Így van ez minden szocialista országban, sőt azokban a kapitalista országokban is, ahol a párt legálisan működhet.

Nem volt ez ilyen magától értetődő az illegalitás körülményei között. Hogy egy illegális párt élni tudjon a képzőművészeti agitáció lehetőségeivel, hogy plakátokat, képes röplapokat, illusztrált sajtót tudjon megjelentetni, ahhoz különböző feltételek szerencsés összetalálkozására van szüksége. Először is olyan vezetőségnek kell a párt élén állnia, amely az illegális munka ezernyi nehézsége közt is felfigyel a vizuális hatásban rejlő sajátos agitációs erőre. Másodszor, meg tudja teremteni a képzőművészeti agitációs anyag illegális kinyomtatásának, sokszorosításának technikai feltételeit. És végül, de nem utolsósorban, szükség van olyan művészekre, akik vállalják az illegális munkával járó veszélyeket, nemegyszer bizony az életveszélyt is.

A Kommunisták Magyarországi Pártjának történetében ilyen helyzet a Tanácsköztársaság leverése után először a harmincas évek elején alakult ki.

1929-től kezdődően addig ismeretlen méretű gazdasági válság rázta meg a kapitalista világot. A munkanélküliek száma 35—40 millióra emelkedett, és mialatt a tömegek éheztek, hajórakomány-számra semmisítették meg az élelmiszereket, hogy az árak színvonalát valahogy fenntartsák. A mi amúgy is elmaradott, nagyrészt külföldi érdekeltségektől függő gazdasági életünkben hatványozottan jelentkeztek a válság következményei; Horthyék fasiszta rendszere pedig minden eszközt felhasznált, hogy a válság egész terhét a tömegek vállára hárítsa át. 1932-re a munkásságnak mintegy negyedrésze állt munka nélkül, de a dolgozók keresete is egyre csökkent, és még munkanélküli-segélyt sem fizettek, mint a fejlettebb tőkésországokban.

Ami a falusi szegénységet illeti, mi sem jellemzőbb, mint hogy ezekben az években született meg a földmunkások, zsellérek, szegényparasztok katasztrofális helyzetét oly híven tükröző „hárommillió koldus országa" meghatározás. De nem kímélte a válság a kispolgárságot, az értelmiséget sem: közismertek a villamoskalauzi állást kérvényező, sőt alkalmi munkáért, hólapátolásért sorban álló mérnökök, orvosok tömeges példái. És ugyanakkor — a fasiszta propagandagépezet szűrőjén is áttörve — egymás után érkeztek a hírek a Szovjetunió gazdasági sikereiről, a hatalmas építkezésekről, a munkanélküliség teljes és végleges felszámolásáról, a fokozatosan emelkedő életszínvonalról, majd 1932-ben az első ötéves terv négy év alatt elért győzelmes befejezéséről. Természetes,

hogy mindez így együttvéve mélyreható, forradalmi erjedést indított meg a dolgozók minden rétegében.

Pártunk — az 1930 februárjában megtartott II. kongresszus határozataira, majd a Kommunista Internacionálé ismételt segítő bírálatára támaszkodva — egyre jobban megtalálta a módját, hogy a forrongó nép megmozdulásainak élére álljon, azokat szervezett forradalmi harccá kovácsolja. Egymást érték a sokszor egészen nagyméretű sztrájkok az elbocsátások, a bércsökkentések, a munkaerőt végsőkig kiszipolyozó bedórendszer ellen, a tüntetések „munkáért, kenyérért, földért, szabadságért", „munkáért vagy munkanélküli-segélyért", és a falu népe is mind gyakrabban szegült ellen az utolsó jószágát elárverező végrehajtónak, az adóprést, bankuzsorát védő csendőrszuronynak. 1930 szeptember elseje nem valamilyen elszigetelt, „véletlen jelenség" volt, hanem a legkimagaslóbb fegyverténye a párt vezette harcok összefüggő sorozatának. Ugyanakkor azonban a Kommunista Párt tudatában volt annak, hogy ezek a sikerek még mindig alatta maradnak a történelem szabta követelményeknek, hogy szívós munkával meg kell szilárdítania és tovább kell fejlesztenie az elért eredményeket, s még nagyobb hatást kell gyakorolnia a tömegekre.

A pártvezetés, amelynek élén olyan nagy kultúrájú, széles látókörű elvtársak álltak, mint Poll Sándor, Révai József, Sallai Imre, azt is felismerte, hogy ehhez szükség van az agitáció és a propaganda minél rugalmasabb, sokrétűbb és egyre gazdagodó módszereire, olyan módszerekre, amelyek visszhangra találnak nemcsak a fejlett ipari munkásságban, hanem a falu legelmaradottabb rétegeiben vagy akár az értelmiség soraiban is. A szóbeli, írásos meggyőzés mellett ekkor kerültek előtérbe a különböző kulturális mozgalmak, szavaló kórusok, mozgáskórusok stb., és ekkor következett el az a pillanat, amikor a párt felhasználta a képzőművészet nyújtotta lehetőségeket is.

Miután a párt újjászervezte a sajtóapparátust, rendszeresen jelentek meg a párt, a KIMSZ, a Vörös Segély lapjai, röpiratai — stencilen sokszorosítva. Annak tehát semmi akadálya sem volt, hogy stencilre rajzolva, képes kiadványok is megjelenjenek. Igaz, hogy a stenciles eljárás meglehetősen szűk korlátok közé szorítja a művészi kifejezés lehetőségeit, dehát a művészettörténetből is tudjuk, hogy sokszor éppen ezek a technika szabta korlátok válnak inspiráló, sőt stílusalakító erővé. Amellett több ízben sikerült — hosszabb-rövidebb időre — megszervezni a hagyományos sokszorosításra alkalmas grafikai műfajok közül legkönnyebben kivitelezhető linóleummetszetek rendszeres kiadását, és sor került még — mint később látni fogjuk — a fotónak mint sokszorosító eljárásnak a felhasználására is.

De hogyan álltunk művészek dolgában? A válság rohamos balratolódást váltott ki az értelmiség — különösen annak fiatal, gondolkodó, a haladás iránt fogékony része — körében. Sokan közülük a saját bőrükön (vagy közvetlen környezetükben) maguk is érezték tragikus következményeit. És a válság borzalmai oly megdöbbentő élességgel világították meg a kapitalizmus ellentmondásait, hogy iskolázott fő számára úgyszólván elkerülhetetlen volt a további következtetések levonása. Még inkább felháborította az emberi méltóságért, a kultúra érdekeiért aggódó fiatalokat a válságot imperialista módon megoldani kívánó háborús készülődés. Ennek szemléltető példáit — a turulisták soviniszta uszításait — maguk is eleget tapasztalták. Ugyanakkor, idegen nyelvtudásuknál, szélesebb körű olvasottságuknál fogva, jobban hozzájuthattak a szovjet eredményeket ismertető irodalomhoz, amellett szemük előtt zajlottak le a magyar munkásosztály hősi harcai, s a fasiszta sajtó elferdített, rágalmazó tudósításaiból is megismerték és követendő példaként zárták szívükbe a kommunisták elvhű kitartását, bátor áldozatvállalását. Nyilvánvaló, hogy sokukat riasztotta az illegális munka veszedelme, de ugyanakkor fűtötte is romantikus lelkesedésüket, s így nem véletlen, hogy éppen a statárium kihirdetését követő időben annyi fiatal értelmiségi kapcsolódott be a mozgalomba. — Nagyrészt közülük kerültek ki azok a művészek, akik munkáikkal a párt képes propagandáját és agitációját ellátták.

Ezeknek a művészeknek egyike voltam magam is. Bár elég szerencsés körülményeim miatt közvetlen anyagi létemben a válság nem nagyon érintett, de amit az életben tapasztaltam, annál inkább sértette emberi érzéseimet, szociális lelkiismeretemet, igazságérzetemet és mindenféle utópisztikus elképzelésekben kerestem a kiutat. Dési Huber Istvánék révén kerültem először kapcsolatba a munkásmozgalommal, az ő hatásukra kezdtem olvasni az akkor kapható legális baloldali folyóiratokat, a „Korunk"-at, a „Társadalmi Szemlé"-t, és kezdtem egyre világosabban látni, hogy a tudományos szocializmus adja meg az igazi választ az én problémáimra is. Közben — véletlen kapcsolatok folytán — ismeretségbe, majd barátságba kerültem néhány illegális kommunista elvtárssal, köztük a sopronkőhidai fegyházból éppen akkor szabadult Poll Sándorral. A velük folytatott beszélgetések még jobban meggyőztek a marxizmus igazságáról — de meggyőztek ezek a beszélgetések (és az elvtársak személyes példája!) arról is, hogy nem elég a marxizmus igazát „elvben" elfogadni, hanem dolgozni, harcolni, veszélyeket is vállalni kell érte. — Így jutottam el 1931 őszére odáig, hogy elkezdtem dolgozni az illegális sajtónak.

Első munkámat (a „Kommunista" és a „Vörös Segély" számára terveztem fejlécet) még mintegy „baráti szívességként" és nem közvetlenül stencilre, hanem csak papírra rajzoltam — egyszerű vonalakkal, hogy gyakorlatlan kéz is stencilre tudja másolni —, mert ez így sokkal kisebb veszélyt jelentett. Következő lépésként néhány hétig mint a sajtóapparátus anyagbeszerzője működtem: stencilt, papírt, festéket vásároltam, de azt most már illegális utcai találkozókon adtam át a nyomdai összekötőnek. Majd három hónapot — 1931—1932-ben — Berlinben töltöttem, ahol a MASCH (Marxistische Arbeiter Schule, Marxista Munkásiskola) keretében igyekeztem elméleti felkészültségemet fejleszteni. Egyúttal az iskola grafikai műhelyében — különböző feliratok, dekorációk mellett — a faliújság számára készítettem politikai rajzokat (kettőt közülük a „Rote Post" című pártlap is átvett), végül pedig a Wertheim-felvonógyár üzemi sejtjének újságját is én illusztráltam. Úgyhogy amikor 1932 februárjában a párt hívására hazajöttem, és megkaptam első igazi pártbeosztásomat mint a sajtóapparátus rajzolója, már némi tapasztalatok birtokában láthattam hozzá új feladatomhoz.

Háy Károly László

Itt megszakadt Háy Károly László előszava, melyet e kötet számára készült megírni. Megszakadt az írás, mert beteg szíve a sok évtizedes megpróbáltatások terhét már nem bírta tovább viselni és örökre megszűnt dobogni. Ez volt utolsó munkája, amelyet befejezni már nem tudott. Tele volt tervekkel, művészi lobogással, szellemét és akaratát a még elvégzendő munkákra összpontosította. Ezt az előszót is nagy kedvvel kezdte írni, mint aki biztos benne, hogy ideje még nem járt le, s bár tudta, hogy szíve nagyon beteg, mégsem gondolta, hogy aránylag oly fiatalon örökre elhallgat.

Nekem jutott az a fájdalmas megtiszteltetés, hogy a félbeszakadt előszót folytassam. Háy Károly Lászlót még főiskolás koromból ismertem, mindketten Vaszary János növendékei voltunk. Útjaink a főiskola után elváltak, ő akkor Olaszországba utazott tanulmányútra. Hazatérése után többször is találkoztunk. Ismertem felfogását, tudtam, hogy baloldali gondolkodású, de azt nem sejtettem, hogy tagja az illegális kommunista pártnak. Ez csak akkor derült ki, amikor első ízben került bíróság elé. Egy alkalommal egyik festőkollégám, aki az esti ipariskola növendékeit tanította, rajzos röplapokat talált a teremben. Megmutatta nekem a rajzokat, s mindkettőnknek feltűnt azok kulturáltsága, művészi elrendezése és a szövegrész betűinek gondos kidolgozása. Nem volt kétséges, hogy szakavatott kéz, művész rajzolta ezeket a röplapokat. Mint később megtudtam, a stencilrajzokat Háy Károly László készítette. A felszabadulás után hallottam aztán, hogy Háy Károly László több éven át szinte kizárólag ilyen rajzokat készített a párt számára, minden idejét erre a munkára áldozta. Festészettel akkoriban

alig foglalkozott. Hősi munka volt ez, mert a rendőrség már ismerte tevékenységét, s így ennek folytatása különösen sok veszélyt rejtett magában; hősi munka volt azért is, mert amíg a kommunista sejt nem alakult meg a képzőművész csoporton belül, addig Háy Károly László egyedül illusztrálta a párt sajtóját. Voltak ugyan néhányan, nem szakmabeli elvtársak, akik a húszas évek végén szintén készítettek rajzokat a párt számára, de ezek nem emelkedtek túl a jószándékú amatőr szintjén.

Háy Károly László elévülhetetlen érdeme, hogy a harmincas évek elején vállalta ezt a feladatot, több ízben börtönben is ült ezek miatt a rajzok miatt, amelyeket nagy lelkesedéssel és nagy szakmai tudással magas fokra fejlesztett. Mindent kihozott a vékony viaszréteggel átitatott stencilpapírból, ami művészileg egyáltalán lehetséges. Nem túlzás, ha azt állítom, hogy stílust teremtett effajta rajzaival. Természetesen a nagyfokú begyakorlottságnak megvolt az a veszélye, hogy olykor a rajzok a sematizmus jeleit viselték magukon. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ezek a művek nem legális keretek között készültek — örökösen félni kellett a rendőrség rajtaütésétől, hiszen a rajzhoz szükséges tárgyak megtalálása már önmagában is bizonyító erejű dokumentum a művész ellen. Sietve kellett dolgozni, hogy a rajz csak az illegális találkozó előtt készüljön el, s mielőbb kikerüljön a lakásból.

A stencilrajzokról bővebben kell beszélnem, annál is inkább, mert e kötetben sok stencilrajz szerepel. Ezek többségét Háy Károly László készítette. A stencilrajzok, akárcsak a linómetszetek gépi sokszorosítás útján készültek. A művész a stencilpapírra rajzolt, ami már önmagában bizonyos korlátozást jelentett. A stencilrajz a viaszos anyagú papíron főleg csak kontúrokban mutatkozik, nem nyújt olyan sokszínű és gazdag művészi lehetőséget, mint például a linómetszet. De szükség volt erre is, mert a rajzok és a rajzos fedőlapok sokkal elevenebbé tették a pártsajtót, nem beszélve arról, hogy az önálló rajzos röplapok készítése is rendkívül fontos volt.

A stencilrajzokhoz én is értettem valamit. A párt megbízott, hogy készítsek stencilrajzokat a párt és a szakszervezeti ellenzéki sajtó részére. (Csak később tudtam meg, hogy Háy Károly László lebukása miatt kaptam a megbízást.) Számos úgynevezett fejlécet készítettem a szövegek díszítésére, s különösen sokat rajzoltam a Vörös Segély számára. Sajnos, ezek közül sok megsemmisült, így ebben a kötetben csak néhány rajzommal vagyok képviselve. Egy barátomtól, aki a Remington-üzletben volt alkalmazva, kaptam egy stencilrajz-készletet, amely nemcsak egyenes vonalak készítésére, hanem tónusos és szaggatott vonalak elérésére is alkalmas volt. Így a stencil lehetőségei a vonalrajztól eltérve gazdagodhattak.

Ekkoriban már tagja voltam a montázs-csoportnak, amely fiatal művészekből állott. A harmincas évek elején kerültem közel a munkásmozgalomhoz. Régi barátommal, Goldman Györggyel, akivel a főiskolát egy időben végeztük, sokat vitatkoztunk művészeti és társadalmi kérdésekről. Ezeken a vitákon nem volt nehéz meggyőznie társadalmi berendezésünk hiányosságairól. Nem kellett egyetlen művésznek sem forradalmárnak lennie ahhoz, hogy felismerje: hazánkban a művészet magánügy, a szakmabeliek szűk körén és néhány száz emberen kívül nem érdekel senkit, s az állam megvon tőle minden támogatást. Goldman György révén megismerkedtem néhány haladó szellemű művésztársammal. Eleinte a Simplon-kávéházban jöttünk össze, de terveink szervezettebb formát követeltek, amihez egy kávéházi asztal már nem elégséges. Mivel társaságunk túlnyomó része képzőművész volt, felmerült az a gondolat, hogy kollektív műtermet bérelünk ki, amely alkalmas lenne összejövetelekre. A Vasvári Pál utca 9. szám alatti műtermet vettük ki, ahol azelőtt a rendőrség által feloszlatott „Antialkoholista Egyesület" működött.

Ezekben az években a munkanélküliség hallatlan mértékben növelte az elkeseredést. Az elnyomás, a terror eddig is nagy volt az országban, most még fokozottabban igyekeztek letörni a baloldali munkásság szervezkedését, sztrájkmozgalmait. A sztrájk vezetőit, a kommunistákat és az ellenzéki munkásokat börtönbe zárták, feketelistára

tették, és kidobták munkahelyeikről. A statárium bevezetése, Sallai és Fürst kivégzése elementáris felháborodást váltott ki országszerte. Még azok is elítélték ezt a féktelen terrort, akik egyébként tudomásul vették a Horthy-rendszer alapjában fasiszta jellegét. Az illegális pártnak — bár nagy veszteségek érték — sikerült sorait ismét rendeznie.

A Vasvári Pál utcai műteremben tartott összejöveteleken, szemináriumokon, ahol élénk vitákat folytattunk a marxizmus elméleti kérdéseiről és a művészeti problémákról, egyre inkább kerestük a módját, hogyan tudnánk mi, fiatal művészek — azonkívül, hogy művészetünkben az elnyomott munkásosztály életét és harcát igyekszünk kifejezni — közvetlenebb, gyakorlatibb munkával is szembeszállni a kapitalista rendszerrel. Így kezdtünk Sugár Andorral a műteremben talált képes folyóiratokból fényképeket kivágni, s azokból háború- és fasisztaellenes montázsokat készíteni. Ezek azonban egyedi darabok voltak, szélesebbkörű agitációs célt nem szolgálhattak, s minthogy kénytelenek voltunk a meglevő képekből válogatni, lehetőségeink nagyon korlátozottak voltak. Az sem látszott bölcs dolognak, hogy ott, a műteremben készítsük ezeket a montázsokat, ahol sokan megfordultak. S ami a legfontosabb, a műtermet nem akartuk ilyen munkával veszélyeztetni. Más helyet kellett tehát keresnünk. Goldman György Ipoly utcai kis műtermében jöttünk össze néhányan, Vértes György, Bán Béla, Sugár Andor és egy előttem akkor ismeretlen ember — a párt megbízottja, Révai Dezső. Ő lett a fotomontázs-csoport vezetője, s az ő feladata volt a párt kívánságait továbbítani nekünk. Mint kiderült, Révai kitűnő fotográfus volt, s a montázsokhoz szükséges fotókat elkészítette számunkra. Ez szinte korlátlan lehetőséget biztosított művészi fantáziánknak. Nem kellett ragaszkodnunk meglevő képekhez. Ha munkásfigurára vagy bármi másra volt szükség, Révai olyan fényképet készített, amely elképzeléseinknek megfelelt. Segített ebben a munkában Bass Tibor is, aki már korábban szerzett fotopapírt a csoportnak. A feldolgozandó témát együtt beszéltük meg. Sokat vitáztunk, amíg a végleges képi ötlet kialakult. Akkor elkészítettük a szükséges fotókat, és a rajzos vázlat alapján egy kartonlapra ragasztottuk. Többnyire kiegészítettük rajzzal és elláttuk szöveggel, majd a negyedíves nagyságú kész montázst lefotografáltuk, és hatszor kilenc centiméteres nagyságú másolatokat készítettünk róla. Ezeket 10—20 filléres áron illegálisan terjesztette a párt.

Egyik legsikerültebb fotomontázsunk a „Ganz-gyáriak! Le a bedóval!" című munkánk volt, mellyel a Ganz-gyáriak bedóellenes sztrájkját akartuk segíteni. Dési Huber Istvánné, aki akkor a Ganz-gyárban dolgozott, eredeti bedólapot szerzett számunkra. Ez a bedólap lett a montázs alapja, az embertelen hajszát a kézben tartott stopperóra szimbolizálja. A munkásalak a rajzzal kiegészítve az egész munkásosztály harcát akarja érzékeltetni. Ma már, több évtizedes múlt távlatából tekintve, tudjuk, hogy a párt propagandájában egészen új műfajt honosítottunk meg, amely határainkon túl is sikert aratott. A „Le a bedóval" című montázs több mint ötezer példányban jelent meg, ezzel is segítve a sztrájkot erkölcsileg és anyagilag egyaránt. Az „Humanité" leközölte, és a Bécsben megjelenő „Új Március" is elismeréssel írt róla.

Ilyen nagy példányszám elkészítése még egy fotolaboratóriumnak is komoly munkát jelentett volna, elképzelhető, milyen nehézségeket okozott nekünk, megfelelő felszerelés és helyiség hiányában. Az Andrássy úton, egy előkelő bérpalota padlásterében levő szoba-konyhás lakásunk volt a fotolaboratórium, ahol feleségemmel együtt segítettünk Révai Dezsőnek a fotók előhívásában és a másolatok elkészítésében. A kis lakásban minden talpalatnyi helyet elfoglalt a száradásra kirakott kis fotók tengere. Révai megtanított a konspiráció szabályaira bennünket, s ezeket nagyon komolyan vettük, mert tudtuk, hogy nagy megpróbáltatást jelent a rendőrség kezére kerülni. Tisztában voltunk a munkánkkal járó veszéllyel. Gyorsan kellett dolgoznunk, sokszor késő éjszaka is, hogy a fotók mielőbb kikerüljenek a lakásból. Révai Dezső lebukásával sor került másfajta művészi munkákra, a gépi sokszorosítás útján készített stencilrajzokra és a linómetszetekre.

A stencilrajzról már volt szó. A linómetszet fehér-fekete foltjaival ennél sokkal hatásosabb, a grafikai eljárások egyik igen népszerű és kedvelt válfaja. Népszerűségének fő oka, hogy a linóleum szilárd, de alapjában véve puha anyag, melyből a megfelelő formájú linómetsző késekkel könnyen lehet a kívánt rajzot kivésni. A fekete és a fehér, akár foltokban, akár vonalakban jelentkeznek, mindig élesen elkülönülnek egymástól, így erőteljes szuggesztív hatás érhető el velük. A művészcsoport kommunistái szívesen javasolták a linómetszetet mint reprodukáló műfajt, mert kifejezési lehetőségei tágabb teret nyújtottak a stencilrajznál, és önálló röplapokra vagy az illegális sajtó címlapjára igen alkalmas volt. Ha gondosan tanulmányozzuk e kötet rajzait, szembeötlik, hogy a linómetszeteket, különösen azokat, amelyek az Egyesült Szakszervezeti Ellenzék részére készültek, milyen változatos stílusban oldották meg a művészek: Bán Béla, Berda Ernő, Fenyő A. Endre, Háy Károly László, Józsa Sándor, Kepes Éva, Sugár Andor, B. Juhász Pál, W. Fehér György, akik a kötetben egy vagy több munkájukkal szerepelnek. Nem érdektelen, ha összehasonlításképpen megemlítem, hogy míg 1932-ben a pártnak ezt a feladatát Háy Károly László szinte egyedül volt kénytelen megoldani, a művészcsoport létrejöttével számosan közreműködtek ebben.

A rajz, a fénykép jó agitációs eszköznek bizonyult, s emelte a pártsajtó propagandahatását. Az a tény, hogy Horthy-Magyarországon a legnagyobb terror közepette rendszeresen megjelent az illegális sajtó, igen nagy jelentőségű volt. A lapok rajzokkal való díszítése azt mutatta, hogy vannak művészek, akik a nép ügyét szolgálják, akik a kommunisták által hirdetett úton haladnak. Ennek a kis kommunista sejtnek, amely kitűnően működött, és az illegalitás szabályait is betartotta, további munkájához szüksége volt egy legális szervezetre. A Vasvári Pál utcai műterem már nem szolgálta azt a célt, amelyet induláskor betöltött. A pártnak minél több legális kulturális szervre volt szüksége, hogy azokon keresztül érvényesítse befolyását a tömegekre.

A párt vezetőinek az volt az álláspontjuk, hogy a kultúrfronton is fokozni kell a szocialista világnézet behatolását, és a haladó művészeket egységfrontba kell állítani a fasizmus egyre fokozódó terrorja ellen. A párt a kommunista képzőművészeknek azt is feladatává tette, hogy igyekezzenek kiterjeszteni befolyásukat művésztársaikra is. A kommunista képzőművészek a párt intencióinak megfelelően egy kis bizottságot küldtek a Szociáldemokrata Párt vezetőihez. Vázolták célkitűzéseiket, amelyeket csupán szervezett formában tudnának megvalósítani, és kérték a Szociáldemokrata Párt vezetőit, hogy ne álljanak ennek útjába, segítsék a csoport összejöveteleit és működését.

Így alakult meg hivatalosan a Szociáldemokrata Képzőművészek Csoportja. Saját pecséttel rendelkeztünk, és összejöveteleinket szombat délutánonként a Szociáldemokrata Párt Conti utcai székházában tartottuk. A csoport összejövetelei különösen az első időkben igen népesek voltak, komoly viták, előadások követték egymást. A kiállítási beszámolók szintén élénk érdeklődésre tarthattak számot. Jellemző a csoport munkájára, hogy a társművészetek kérdéseiről is sok szó esett. Többnyire külpolitikai beszámolók is tarkították ezeket a szombat esti rendezvényeket. Nem feladatom, hogy egy előszó keretében teljes képet adjak az ott folyó munkáról, csak néhány mondatban igyekszem vázolni azt. Például Major Máté egyik előadásában a szocialista városépítés elveit körvonalazta. Írók, színészek és a szocialista színészcsoport tagjai is ellátogattak körünkbe. Darvas József, Erdős László és Rideg Sándor előadásokat tartottak, utóbbi részleteket olvasott fel az „Indul a bakterház" című szatirikus regényéből, amelyet csak a felszabadulás után adtak ki. Eljöttek hozzánk a Kassákhoz tartozó festők közül is néhányan, s felfogásukkal élénk vitát váltottak ki körünkben. De látva, hogy álláspontunkat szilárdan tartjuk, lassan elmaradoztak. Érdeklődéssel jöttek polgári művészek is, de ezek — nyilván saját hibánkból is — csakhamar végleg elmaradtak.

A szombat esti megbeszéléseken indítottunk gyűjtést a sztrájkoló munkásság megsegítésére, és itt szólítottuk fel kollégáinkat, hogy plakátok készítésével is támogassák a munkásság harcát. Ilyenkor megmutatkozott, hogy kiben mennyi az érdek-

lődés és az aktivitás a munkásosztály ügye iránt. A művészcsoport tagjai — a kommunista sejt tagjain kívül, akik egyben a vezetőséget alkották — túlnyomórészt szimpatizáló művészek vagy főiskolai hallgatók voltak. A mi feladatunk volt közelebbről megismerkedni az új tagokkal, elsősorban a fiatal művészekkel, és az egyéni beszélgetések alapján egy-egy konkrét illegális munka elvégzését rájuk bízni. A művészcsoport különösen a fiatal művészek körében lett népszerű. Egyik legtehetségesebb tagja, Berda Ernő, lelkes agitációjával egy sor fiatal baloldali tehetséges főiskolai hallgatót hozott a művészcsoportba. Politikailag Berda volt közöttük a legérettebb, aki szívesen vállalta a különféle röplapok rajzainak elkészítését. Berda mellett B. Juhász Pál, Fehér György, Kepes Éva végeztek ilyen természetű munkát. Józsa Sándor, aki szintén a csoport tagja volt, pártmegbízatásból, tőlünk függetlenül készítette linómetszeteit. A konspiráció szabályait szigorúan betartottuk, ezért egymás illegális munkáját sem ismertük. A szombat esti összejöveteleken a csoport többi tagjának fogalma sem volt arról, hogy a Kommunisták Magyarországi Pártjának van egy kommunista művészsejtje, amely legálisan a Szociáldemokrata Párt kebelében a Kommunista Párt kultúrprogramját propagálja a művészek körében, miközben illegális munkáját is derekasan végzi.

A művészek kapcsolata a munkássággal más formában is kialakult. Vasárnap délelőttönként mint tárlatvezetők kalauzoltuk a munkásokat a Szépművészeti Múzeum termeiben. Egy ilyen tárlatvezetés után odajött hozzám a munkások vezetője, és kezembe nyomott egy röplapot. Ezen egyik linómetszetem volt, melyet néhány nappal azelőtt adtam a pártösszekötőmnek. Kimondhatatlanul jó érzés volt tudni, hogy nem végzek hiábavaló munkát, s bevallom, akkor kissé nehezemre esett elhallgatni, hogy a rajzot én készítettem.

A csoport vezető tagjai — Háy, Goldman, Fenyő — művészettörténeti előadásokat is tartottak a különböző szakszervezetekben. Ezek az előadások legálisak voltak. Az emelvényen az előadó mellett ott ült a rendőrtiszt és csillogó kardjára támaszkodva figyelte a vetített képes művészettörténeti előadást. Komikusnak hat ma már az a nagyfokú korlátoltság, amiről az egyik rendőrtiszt egy ízben tanúbizonyságot tett. Amikor a különféle korok művészetéről beszéltem, a forradalom szó említésekor a rendőrtiszt rám ripakodott, hogy azonnal betiltja az előadást, ha „felforgató" tevékenységet fejtek ki. Nehezen tudtam csak meggyőzni arról, hogy a művészetek fejlődésének történetében is előfordultak forradalmi változások, bármennyire nincsen is az a rendőrtiszt úr ínyére.

A képzőművész-csoport lelkességére és aktivitására jellemző volt az is, hogy a munkásság minden harcos megmozdulására azonnal reagált. Ilyen volt például az újpesti fások nagy sztrájkja. A Szakszervezeti Ellenzék részére több linómetszetet készítettünk (e kötetben is látható néhány példány), és nagyméretű plakátokat rajzoltunk. A csoport ezenkívül gyűjtött a sztrájkalap számára is. Az összeget egy bizottság elvitte Újpestre a sztrájktanyára. Ott lelkes beszéd keretében átadtuk a pénzt és a plakátokat a szocialista művészcsoport nevében, amit a sztrájkolók kitörő örömmel fogadtak.

Izgalmakban és élményekben gazdag idők voltak ezek. A legveszélyesebb munkák vállalása, illegális tüntetéseken való részvétel, házi agitáció a munkáskerületekben, a párt által megadott feladatok elvégzése és nem utolsósorban a művészek saját alkotó tevékenysége — komoly erőpróbát jelentett a csoport tagjainak. A sokféle feladat sokszor a művészek alkotó munkájának rovására is ment, de habozás nélkül, lelkesen vállalták, és megoldották a rájuk bízott munkát. Ez a gyűjtemény is erről tanúskodik.

Bebizonyosult, hogy a Tanácsköztársaság véres leverése után következő fehérterror sem tudta a Kommunisták Magyarországi Pártját megsemmisíteni, munkáját megbénítani. S mint ahogy a Tanácsköztársaság idején a haladó képzőművészek a párt mellé álltak, a későbbi években, a nehéz és vészterhes időkben az illegális párt hívó szavára megjelentek a lelkes, forradalmi tűzzel telített fiatalok, hogy tehetségüket és erejüket a növekvő fasizmussal szembeállítsák, és harcoljanak annak megsemmisítéséért.

Fenyő A. Endre

A magyar munkásmozgalom 1931—1936-os szakaszának hősi küzdelmeit eleveníti fel a „Küzdtünk híven a forradalomért" című, 100 képes röplapot tartalmazó kiadványunk.

A fasiszta elnyomás sötét évtizedeiben az illegális kommunista párt ezer veszély közepette, börtön és bitó árnyékában harcolt a dolgozó nép igazáért. Munkájában a röplapok igen fontos szerepet töltöttek be. Elárasztották velük a gyárakat, utcákat, s a röplapok mint eleven agitátorok terjesztették a párt szavát. A dolgozók, akikhez eljutottak, örömmel látták: él a párt, szervezi a béke, a szabadság erőit a készülő új háború ellen.

A képes röplapokat a sajtóapparátusban dolgozó kommunista művészek és egyszerű pártmunkások készítették, nyomda és megfelelő anyagi eszközök híján, vállalva az illegális munkával járó kockázatokat. Az illegalitás körülményei között nem maradhatott fenn teljes számmal mindaz, amit készítettek, sok értékes röplap megsemmisült.

A képes röplapok nem csupán tartalmukkal, lendületükkel hatottak a harcoló munkásokra, hanem szép kiállításukkal is. Az illegalitás bizonyos keretek közé szorította a rajzok sokszorosításának lehetőségeit, ezért művészeink leginkább a stencilkarcot, fotomontázst és linóleummetszetet alkalmazták.

Az itt közölt képes röplapokat három csoportba osztottuk, és ezeken belül figyelembe vettük a megjelenés időpontját. A három rész magában foglalja az egyes alkalmakra készült rajzos röplapokat és a különböző sorozatok — a „KMP Falusi Harci Program", „KIMSZ Képes Harci Program", „Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat (VS kiadás), „Védjétek meg a szakszervezeteket" (KMP, ESZE kiadvány), „Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen!" (KMP) — egyes darabjait. A sorozatokat együtt hagytuk, függetlenül attól, hogy tematikailag melyik csoportba tartoznának.

Az ismétlések elkerülése végett a párt egy-egy jelszavának alátámasztására készült többféle röplap közül csak a legjellemzőbbeket közöljük. Az illegális sajtó egyéb termékeit, fejléceket, karikatúra-röplapokat témájuk, illetve műfajuk miatt nem soroltuk ide.

A képes röplapok legnagyobb része a Kommunisták Magyarországi Pártja vezetésével működő Szocialista Képzőművészek Csoportja kommunista művészeinek alkotása, kivéve a KMP és a KIMSZ Képes Harci Programjának rajzait. A csoport ma élő művészeinek segítségével állapítottuk meg az egyes rajzok készítőinek kilétét. Ez nem volt könnyű feladat, különösen a ma már nem élő művészek (Goldman György, B. Juhász Pál, Sugár Andor) és a külföldön élők (Bán Béla, Józsa Sándor, Kepes Éva) esetében. Felhasználtunk ehhez művészeti könyveket és tanulmányokat is, mint például Németh Lajosnak „A Szocialista Képzőművészek Csoportjának története" című tanulmányát,

„A Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyvé"-t (Művelt Nép 1952.), Vértes Györgynek „Ötven éve született Goldman György" című cikkét (Szabad Művészet, 1955. 1. sz.), Pogány Ö. Gábornak „A festészet forradalmárai" című könyvét (Officina 1947.).

Nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is ismerték ezeket a röplapokat. Közülük nem egyet közöltek és méltattak testvérpártjaink (pl. az „Humanité") és a magyar emigráció lapjai: a Szovjetunióban kiadott „Sarló és Kalapács", a franciaországi és belgiumi magyar dolgozók „Munkásszemle" című forradalmi lapja, a délamerikai magyar dolgozók „Március 21" című folyóirata.

A felszabadulás után különböző kiadványokban jó néhány röplap szintén megjelent illusztrációként. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a párt megalakulásának 40. évfordulója alkalmából 22 facsimilét adott ki Intézetünk gyűjteményének anyagából. Ilyen formában, önállóan most először kerülnek kiadásra a képes röplapok.

Gyűjteményünkben igyekeztünk a röplapokat a lehetőséghez képest hűen visszaadni. Nem helyesbítettük a nyilvánvaló betűhibákat sem, amelyek annak tudhatók be, hogy az illegalitás körülményei között a művésznek gyakran sietve, kapkodva kellett dolgoznia, többnyire egyenesen a stencilen vagy a linón készítette el a rajzot. A röplapok méretét a kötet kereteinek megfelelően módositottuk, az eredeti méreteket az adatok között feltüntetjük.

A kötet szerkesztési munkálataiban jelentős részt vállalt a nemrég tragikus hirtelenséggel elhunyt Háy Károly László. Halála miatt, sajnos, befejezetlen maradt előszava, melyet töredékben is közlünk. Itt emlékezünk meg Berda Ernőről is, aki szintén segített a kötet sajtó alá rendezésében, de már nem érhette meg annak kiadását.

Köszönetet mondunk a Szocialista Képzőművészek Csoportja volt tagjainak és mindazoknak az elvtársaknak, akik segítséget, értékes útmutatásokat adtak a gyűjtemény összeállításához.

Az MSZMP Központi Bizottságának
Párttörténeti Intézete

I. HARC A GAZDASÁGI VÁLSÁG ÉS A STATÁRIUM ELLEN

1 *Ismeretlen szerző: Marx*

Az „Ifjú Proletár" röplapsorozata. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.

2 *Ismeretlen szerző: Lenin*

Az „Ifjú Proletár" röplapsorozata. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.

3 *Ismeretlen szerző: November 7. Munkások! Ki az utcára! . . .*

KMP—KIMSZ Bp. 1931. 20 × 33,5 cm. Linóleummetszet.
A röplap Frans Masereel világhírű belga grafikusművész metszetének felhasználásával készült.

4 *Sugár Andor (?) Május 1. nem ünnep . . .*

KMP (?) Bp. 1932 körül. 23 × 30,5 cm. Linóleummetszet.

5 *Montázs-csoport: Általános sztrájkot május elsején! . . .*

KMP Bp. 1932 körül. 6 × 9 cm. Fotomontázs.
A Montázs-csoport tagjai: Bán Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Sugár Andor, Révai Dezső és Bass Tibor.
Bass Tibor (*1909) — 1928 óta vesz részt a munkásmozgalomban. A fotomontázs-csoportban való tevékenysége miatt 1934-ben letartóztatták. 1944-ben Németországba deportálták. A felszabadulás óta mint riporter és újságíró dolgozik.
Goldman György (1904—1945) — a szocialista realista szobrászat úttörője hazánkban. 1933-tól vett részt az illegális kommunista párt munkájában. Az 1934-ben megalakult Szocialista Képzőművészek Csoportjának egyik alapítója, később vezetője volt. A független Magyarországért vívott harcban való részvételéért a hadbíróság életfogytiglani fegyházra ítélte. 1944-ben Németországba hurcolták. 1945-ben, néhány héttel a dachaui haláltábor felszabadítása előtt meghalt.
Révai Dezső (*1903) — tizenöt éves kora óta vesz részt a munkásmozgalomban, 1926 óta tagja a kommunista pártnak. A Montázs-csoportban végzett tevékenysége miatt 1934-ben egy évre ítélték. 1936-ban Párizsba emigrált, majd részt vett a spanyol szabadságharcban. Ennek leverése után két és fél évet töltött egy francia koncentrációs táborban. 1944-ben a franciaországi magyar kommunistákból alakított katonai egységben, a Petőfi-században harcolt a német megszállók ellen. A felszabadulás óta a film és a televízió területén dolgozik. — A Montázs-csoport többi tagjának életrajzi adatait az egyes rajzok jegyzeteiben közöljük.
Szocialista Képzőművészek Csoportja. Története két fejezetből áll: megalakulásától (1934) az 1937—1938-as évek folyamán bekövetkezett felbomlásig és az 1940—1941 telén történt újjászervezésétől az 1942-es lebukásokig. A csoport újraalakulása után képes röplapok

már nem készültek. Ebben az időszakban a csoport jelentős akciója az 1942-es „Nép és Szabadság" kiállítás megrendezése volt.

6 *Montász-csoport: Elvtársak! Dolgozók! Szociáldemokrata és pártonkivüli munkások!...*

KMP Bp. 1932 körül. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

7 *Ismeretlen szerző: Munkanélküli segélyt!*

„KIMSZ Képes Harci Program" sorozat. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.

8 *Ismeretlen szerző: Földet a szegényparasztnak.*

„KIMSZ Képes Harci Program" sorozat. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.

9 *Ismeretlen szerző: Követeljük a falu szegényeinek...*

„KMP Falusi Harci Program" sorozat. Bp. 1930. 32,5 × 21,5 cm. Stencilkarc.

10 *Ismeretlen szerző: Követeljük az egyházi és világi nagybirtokok...*

„KMP Falusi Harci Program" sorozat. Bp. 1932. 19 × 29,5 cm. Stencilkarc.
A KMP II. kongresszusa (1930) kidolgozta a városi és a falusi dolgozók alapvető követeléseit tartalmazó programot. Ezt a KMP rajzos sorozat formájában is kiadta.

11 *Ismeretlen szerző: Le a statáriummal.*

Az „Ifjú Proletár" röplapsorozata. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.
A röplap Frans Masereel metszetének felhasználásával készült.

12 *Sugár Andor: 13 éves az ellenforradalom és az ország egy börtön.*

KMP Bp. 1932. 21,5 × 14,5 cm. Linóleummetszet.
Sugár Andor (1903—1944) — az ötvös-szakma mellett a Podolini-féle esti szabadiskolán tanult rajzolni. Itt kezdődött barátsága Dési Huber Istvánnal, aki nagy hatással volt művészetére. Több évig élt Milánóban. Hazatérése után részt vett a munkásmozgalomban. Tagja volt a KUT-nak (Képzőművészek Új Társasága) és a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. 1944-ben a Gestapo letartóztatta, majd Sárvárra internálták, ahonnan többé nem tért vissza.

13 *Háy Károly László: A proletariátus bosszút áll értünk!*

MVS Bp. 1932. 27 × 14,5 cm. Stencilkarc.
Háy Károly László (1907—1961) — a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Bécsben, Párizsban, Olaszországban folytatta tanulmányait. 1931—1932-ben három hónapot Berlinben töltött. 1931-ben kapcsolódott be az illegális mozgalomba, a VS-nek, később a KMP-nek rajzolt illegális röplapokat és illusztrációkat. Három ízben tartóztatták le, 1935-ben részt vett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában. Több cikke jelent meg a „Népszavá"-ban, a „Gondolat" című folyóirat rendszeresen közölte képzőművészeti kritikáit. A felszabadulás után pártmunkásként, majd az Iparművészeti Főiskola színház- és filmszak vezető tanáraként dolgozott.
MVS — Magyarországi Vörös Segély — 1927-ben alakult a Nemzetközi Vörös Segély magyarországi bizottságából önálló szervezetté. A börtönben levő kommunistákat és hozzátartozóikat segítette pénzzel és egyebekkel. Politikai akciókat is szervezett a letartóztatottak megmentéséért és kiszabadításáért.

14 *Ismeretlen szerző: Sztrájkot Karikás megmentésére!*

MVS Bp. 1932. 20 × 32 cm. Stencilkarc.

15 *Montázs-csoport: Tömegharcot a spiclik és provokátorok ellen.*

KMP Bp. 1932. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

16 *Ismeretlen szerző: Támogassuk a Vörös Segélyt!*
MVS Bp. 1932. 10,5 × 13,5 cm. Linóleummetszet.

17 *Háy Károly László: Harcoljatok a Vörös Segéllyel!...*
Az MVS rajzsorozatának címlapja. Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.
A sorozat 23 rajzból áll, kis füzet alakjában jelent meg.

18 *Háy Károly László: Éhbérért agyondolgoztat a tőke —*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 6 × 9 cm Stencilkarc.

19 *Háy Károly László: A bedó szívja véredet —*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

20 *Háy Károly László: Vagy munka nélkül éhezel családostul —*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

21 *Háy Károly László: De nem ereszted le a fejed...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

22 *Háy Károly László: Proletáregységfrontban: munkáért, kenyérért, földért...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

23 *Háy Károly László: És ha rendőr, csendőr fogságába jutsz —*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

24 *Háy Károly László: És ha a kínzókamrákban próbálnak árulóvá tenni...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

25 *Háy Károly László: És ha a burzsoá bíróság börtönbe küld vagy halálba!...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

26 *Háy Károly László: És ha ezer börtön...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

27 *Háy Károly László: Álljad a harcot...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

28 *Háy Károly László: Magánzárka ne riasszon...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

29 *Háy Károly László: Kitüntetés az osztályítélet!*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

30 *Háy Károly László: A proletárok egyeteme a börtön!*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

31 *Háy Károly László: Vörös kendőt lobogtatsz...*
„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

32 *Háy Károly László: Harcos munkásszolidaritás . . .*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

33 *Háy Károly László: Vörös Segélyt az üldözött proletár harcosoknak!*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

34 *Háy Károly László: A Vörös Segély a tömegek dühét szervezi . . .*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

35 *Háy Károly László: A Vörös Segély forradalmi egységfrontot szervez . . .*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

36 *Háy Károly László: A fasiszta üldözés . . .*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

37 *Háy Károly László: Éljen a Vörös Segély!*

„Harcoljatok a Vörös Segéllyel" sorozat. MVS Bp. 1932. 10 × 13 cm. Stencilkarc.

38 *Montázs-csoport: A proletariátus megfizet!*

KMP Bp. 1933. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

39 *Montázs-csoport: Proletár halottaink: megbosszulunk!*

KMP Bp. 1933. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

Baranyai András († 1932) — az ausztriai kommunista pártnak volt a tagja, de a KMP tevékenységéből is kivette részét: röpiratokat hozott át a határon. Egy alkalommal elfogták, és a rendőrségi kínzások következtében, rövidesen szabadlábra helyezése után, a győri kórházban meghalt.

Geisler Éta (1913—1931) — kommunista ifjúmunkás. Az 1930-as júniusi tüntetésen elfogták, s öt hónapi börtönbüntetésre ítélték. Tüdőbaja a börtönben súlyosbodott, és kiszabadulása után néhány hónappal meghalt.

40 *Ismeretlen szerző: Segítsetek.*

MVS Bp. 1933. 16 × 22,5 cm. Linóleummetszet.

41 *Montázs-csoport: Ganz-gyáriak! Le a bedóval.*

Tervezték: Bán Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Révai Dezső. KMP Bp. 1933. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

Ganz-gyári sztrájk. — Az 1933-as év a bedóellenes textilgyári sztrájkok sorozatával kezdődött. Tavasszal a cipőgyári munkások folytattak eredményes bérharcot. Kiemelkedő jelentőségű volt a három Ganz-gyár (Ganz Hajó-, Ganz törzsgyár, Ganz Villamossági Gyár) majdnem két hónapig tartó nagy bedóellenes mozgalma június-augusztusban.

42 *Montázs-csoport: Siess! Hajrá! Enni nincs idő . . .*

Tervezték: Bán Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Révai Dezső. KMP Bp. 1933. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

43 *Ismeretlen szerző: 15 éves a Kommunisták Magyarországi Pártja.*

KMP Bp. 1933. 21 × 28,5 cm. Linóleummetszet.

44 *Ismeretlen szerző: 15 éves a Magyar Kommunista Párt. Harcoljatok mellette . . .*

KMP Bp. 1933. 19,7 × 30,5 cm. Linóleummetszet.

45 *Ismeretlen szerző: 15 éves a Kommunisták Magyarországi Pártja. Harcoljatok soraiban!*

KMP Bp. 1933. 30 × 22,5 cm. Linóleummetszet.

46 *Montázs-csoport: Munkások előre! II. Tanácsmagyarországért! . . .*

Tervezték: Bán Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Révai Dezső, Bass Tibor. KMP Bp. 1933. 6 × 9 cm. Linóleummetszet.

47 *Háy Károly László: Március 2-án volt 15. évfordulója a Kommunista Internacionálé alapításának . . .*

KMP Bp. 1934. 21 × 16,5 cm. Stencilkarc.

48 *Háy Károly László: Emlékezzünk első Tanácsmagyarországra! . . .*

MVS Bp. 1934. 15,7 × 20 cm. Stencilkarc.

49 *Háy Károly László: Munkáslányok! Munkásasszonyok! Harcoljatok a tőkés kizsákmányolás ellen! . . .*

MVS Bp. 1934. 20 × 16 cm. Stencilkarc.

50 *Háy Károly László: Mentsétek meg Thälmann elvtársat! . . .*

MVS Bp. 1934. 15,5 × 20 cm. Stencilkarc.

51 *Háy Károly László: Mentsük meg Thälmann elvtársat! . . .*

KMP Bp. 1934. 23 × 30 cm. Stencilkarc.

52 *Montázs-csoport: Bosszút a legyilkolt kommunárdokért! . . .*

Tervezték: Bán Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Révai Dezső. KMP Bp. 1934. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

Weissel Georg (†1934) — osztrák baloldali szociáldemokrata mérnök, 1934-ben a februári felkelés idején a floridsdorfi tűzoltószertár védelmét vezette. A fasiszták kivégezték. *Weissel-alap* — az osztrák ellenforradalom áldozatainak támogatására hozták létre.

II. HARC A SZAKSZERVEZETEK MEGVÉDÉSÉÉRT ÉS A FASIZMUS ELLEN

53 *Bán Béla: Védjük meg szakszervezeteinket!*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

Bán Béla (*1909) — a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay növendékeként kezdte művészi pályáját. Tagja volt a KUT-nak és az Európai Iskola nevű absztrakt csoportnak. Részt vett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában. A felszabadulás után 1956-ig a Képzőművészeti Főiskolán tanított. 1956-ban szembefordult forradalmi múltjával és disszidált. Jelenleg Dél-Amerikában él.

Az osztrák munkásmozgalomból átvett szocialista jelvény.

54 *Háy Károly László: 1912. A munkásságban élnek a szakszervezetek harci tradíciói!*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

55 *Háy Károly László: Jobb ügyért, nagyobb történelmi eszméért . . .*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

56 *Háy Károly László: A bürokraták árulásai szétzüllesztették a szakszervezeteket.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP 1935. Bp. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

57 *Berda Ernő: A munkásság életszínvonala napról napra süllyed.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

Berda Ernő (1914—1961) — már fényképészinas korában absztrakt rajzokat, fotókat készített. 1931-ben Budapesten Szőnyi Istvánnál tanult, majd 1933-ban Benckhardt Ágoston tanítványa lett. 1934-től részt vett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában, de korábban is volt kapcsolata a munkásmozgalommal és a szocialista művészekkel. 1935-ben tagja lett a Kommunista Pártnak. A felszabadulás után egyre súlyosbodó betegsége ellenére folytatta művészi tevékenységét és pártmunkáját.

58 *Háy Károly László: A fasizmus el akarja rabolni a munkásság harci szervezeteit!*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

59 *Berda Ernő: Mit jelent a munkáskamara?...*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

Munkáskamara — 1935-ben a német és az olasz „fasiszta" munkásszervezetek mintájára a Gömbös-kormány Magyarországon is be akarta vezetni a fasiszta típusú érdekképviseleti rendszert, és a szakszervezetek helyett munkáskamarákat akart szervezni. Ezeknek a „munkásszervezeteknek" — amelyekbe minden munkásnak és alkalmazottnak be kellett volna lépni — kívánták biztosítani a munkaközvetítés kizárólagos jogát. Ezzel, valamint a sztrájkjog elvételével teljesen kiszolgáltatták volna a munkásságot a tőkéseknek. Az SZDP jobboldali vezetői a fenyegetések és ígéretek hatására csaknem beleegyeztek a kormány terveibe, amelyeket csak a munkások egységes fellépése tudott meghiúsítani.

60 *B. Juhász Pál: A bürokrácia el akarja gáncsolni a munkásság ellenállását.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

B. Juhász Pál (†1942) — főiskolai hallgató, részt vett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában. 1942-ben mint munkaszolgálatos halt meg.

61 *Sugár Andor: Mindezek dacára hatalmas sztrájkok sorozata mutatja a munkásság harckészségét.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 15,7 × 19,7 cm. Linóleummetszet.

62 *B. Juhász Pál: Hajtsuk végre a KMP jelszavát: Be a szakszervezetbe.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

63 *Bán Béla: Harcoljuk ki a kizártak visszavételét.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

64 *Fenyő A. Endre: . . . és a bizalmi rendszer elismerését.*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

Fenyő A. Endre (*1904) — 1923-ban a Képzőművészeti Főiskolán Glatz Oszkár, majd Vaszary János növendéke volt. Tagja lett a KUT és az UME (Új Művészek Egyesülete) haladó szellemű művésztársaságnak, a Szocialista Képzőművészek Csoportjának egyik alapítója volt. 1933 óta tagja a pártnak. Lakásán készítették és nyomtatták a fotomontázsokat, ebben a munkában felesége is részt vett. 1938-ban Svédországba emigrált, 1947-ben tért vissza. 1947-től 1950-ig a „Szabad Nép" képzőművészeti kritikusa, 1957 óta a Képzőművészeti Alap festő-szaklektora.

65 *Berda Ernő: Ezért szervezzük meg az általános politikai sztrájkot . . .*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

66 *B. Juhász Pál: Védjük meg szakszervezeteinket!*

„Védjük meg szakszervezeteinket" sorozat. KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

67 *Fenyő A. Endre: Áll a harc!*

ESZE Bp. 1935. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

ESZE — Egyesült Szakszervezeti Ellenzék — 1931 tavaszán a szakszervezetekből kizárt és kivált kommunista és baloldali szocialista munkások ellenzéki csoportjaiból alakult. Az 1933—1935 közötti nagy sztrájkharcokban vezető szerepet játszott. 1935 végéig működött.

68 *Ismeretlen szerző: Védjétek meg szakszervezeteiteket!*

ESZE Bp. 1935. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

69 *Sugár Andor: Így néz ki a munkáskamara . . .*

KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

70 *Kepes Éva: Elvtárs! Támogasd a Hofherr—Schrantz-gyári sztrájkot!*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

Kepes Éva (*1913) — a 100% csoportjához tartozott, a Szocialista Színész Csoportban tevékenykedett, tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának is. Az illegális párt központi apparátusában dolgozott. A harmincas években Párizsba emigrált, jelenleg is ott él.

A Hofherr—Schrantz-gyári sztrájk — a tőkések bércsökkentései elleni tiltakozásul robbant ki. A munkásoknak sikerült a csökkentései előtti béreket biztosítaniuk.

71 *Háy Károly László: Újpesti fás! Általános sztrájk van: áruló ne légy! . . .*

Fás Ellenzék. Bp. 1935 körül. 12x18 cm. Linóleummetszet.

Újpesti általános fás-sztrájk — 1934-ben a Szakszervezeti Ellenzék vezetésével hatalmas sztrájk zajlott le Újpesten. Egy hét alatt leállt az egész újpesti faipar, a sztrájk rövidesen kiterjedt a budapesti és környéki területekre is.

72 *Háy Károly László: Újpesti fás! Általános sztrájk van: ne légy sztrájktörő!*

ESZE Bp. 1935 körül. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

73 *Fenyő A. Endre: Védjétek meg a szakszervezeteket!*

ESZE Bp. 1935 körül. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

74 *Ismeretlen szerző: Le az imperialista háborúval...*

KMP Bp. 1931. 14 × 22,5 cm. Linóleummetszet.

75 *Ismeretlen szerző: Harc az imperializmus ellen.*

Az „Ifjú Proletár" röplapsorozata. KIMSZ Bp. 1932. 16 × 20,5 cm. Linóleummetszet.
KIMSZ Képes Harci Program — az ifjúság alapvető követeléseit tartalmazó harci programot a KIMSZ kiadta rajzos sorozat formájában is.

76 *Háy Károly László: Ne harcoljatok tőkés parancsra a Szovjetunió ellen!...*

KMP Bp. 1932. 29,5 × 20 cm. Stencilkarc.

77 *Háy Károly László: Védjétek meg a Szovjetuniót!*

KMP Bp. 1932. 11,7 × 18 cm. Stencilkarc.
A tankon ábrázolt fej a japán imperializmust jelképezi.

78 *Háy Károly László: Harcoljunk az imperialista háború ellen!*

MVS Bp. 1932. 21 × 15 cm. Stencilkarc.

79 *Fenyő A. Endre: Szabadítsuk ki Rákosi Mátyást!*

KMP Bp. 1934. 15 × 19,5 cm. Linóleummetszet.

80 *Bán Béla: Augusztus 1. Proletár egységfrontot a készülő imperialista háború ellen.*

KMP BP. 1935. 23 × 30 cm. Linóleummetszet.
Augusztus 1. — Nemzetközi háborúellenes nap. — A Kommunista Internacionálé határozata alapján 1929. augusztus 1-től, az első világháború kitörésének 15. évfordulójától kezdve ezen a napon a dolgozók világszerte háborúellenes tüntetésekkel tiltakoztak az új háború előkészítése ellen.

81 *Bán Béla: Le az intervenciós háború szervezőivel, a német, lengyel, magyar fasizmussal!*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

82 *Ismeretlen szerző: Légvédelmi törvény.*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.
Légvédelmi törvény (1935. XII. tc.) — háború esetére légvédelmi szolgálatra kötelezett minden 14—60 év közötti magyar állampolgárt. Emellett olyan intézkedéseket tartalmazott, amelyek lehetővé tették a lakosság mozgási szabadságának korlátozását, különleges rendelkezések életbeléptetését. A törvény súlyos megtorló rendszabályokat — egészen a halálbüntetésig — helyezett kilátásba azok ellen, akik „megsértik az ország légvédelmi érdekeit".

83 *Berda Ernő: Le a leventézéssel! Az imperialista háború előkészítőjével!*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

84 *Józsa Sándor: Emlékezzetek a világháborúra.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.
Józsa Sándor (*1908) — a KMP és a Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja volt. 1935 nyarán és őszén az ő lakásán ülésezett a budapesti pártbizottság. Feleségét és őt

1936 januárjában a budapesti pártbizottsággal együtt letartóztatták. 1938-ban Párizsba emigráltak, s ott is részt vettek a mozgalomban. Jelenleg is Párizsban élnek.

85 *Józsa Sándor: 1918: Elég volt a háborúból! Éljen a forradalom!*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

86 *Józsa Sándor: Testünkkel védtük Szovjetmagyarországot.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

87 *Józsa Sándor: 1919: „A rend helyreáll".*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

88 *Józsa Sándor: A gazdasági élet föllendül.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

89 *Józsa Sándor: Munkanélküli segély nincs.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

90 *Józsa Sándor: Erre kell a pénz.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

91 *Józsa Sándor: Reformprogram.*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

92 *Józsa Sándor: Éljen a fasiszta- és háborúellenes egységfront . . .*

„Harcot a háborút készítő gyilkos fasizmus ellen" című sorozat. KMP Bp. 1935. 14,5 × 19 cm. Linóleummetszet.

93 *Ismeretlen szerző: Egységfrontot a fasizmus ellen!*

KMP Bp. 1935. 17 × 23 cm. Linóleummetszet.

94 *Háy Károly László: Éljen a fasisztaellenes egységfront!*

KMP Bp. 1935. 21 × 29,5 cm. Linóleummetszet.

95 *Berda Ernő: Egységfrontot a fasizmus és az imperialista háború ellen!*

ESZE Bp. 1935. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

96 *Háy Károly László: Egységfrontot a fasizmus és az imperialista háború ellen!*

ESZE Bp. 1935. 12 × 18 cm. Linóleummetszet.

97 *Montázs-csoport (?): Tanoncok! Leventék! . . .*

KMP Bp. 1935 körül. 6 × 9 cm. (?) Rajz litografálva.

98 *Montázs-csoport: Proletárok előre az imperialista háború ellen.*
KMP Bp. 1935 körül. 6 × 9 cm. Fotomontázs.

99 *Montázs-csoport: Népfrontot a háború ellen!*
KMP Bp. 1935 körül. 6 × 9 cm. Fotomontázs, kisplakát.

100 *Bán Béla: Szervezzük a dolgozók fasisztaellenes népfrontját!*
KMP Bp. 1936. 21 × 28,5 cm. Rajz.

Szerkesztette: Török Piroska. A borítót Nagy Béla tervezte. Műszaki vezető: Szécsi Andor. Műszaki szerkesztő: Rudas László. A szedést 1961. IV. 17-én kezdték meg. Megjelent 1961. VII. 15-én 4000 példányban. Terjedelem 31 (A/5) ív
61/25510. Franklin-nyomda Bp., VIII., Szentkirályi u. 28.